

Cluj, Kolozsvár, St. Baron L. Pop (Brassai-utca) 10.

Az „UJ KELET” telefonjai

Szerkesztőség és kiadó-hivatal — 977
Zs. N. Sz. — 358

A kéziratok kizárólag a szerkesztőségnek címen-
dők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

Belköltség
Egész évre — — 450
Félévre — — 240
Negyedévre — — 130
Egy hónapra — 43
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 2 lei

Csehszlovákiában
Egy hónapra — 12 ck
Egy szám — 1 ck

Vl. évfolyam, 30. szám

Cluj -- Kolozsvár, 5683. Niszán 7.

1923. március 24. Szombat

Kozmikusan kell nézni

Irta Kaczér Illés

Anton Bibescunak végtére igaza van: kozmikusan kell nézni a dolgokat. Mit izgat minket ez a Ruhr-kérdés? Mit a lausannei konferencia? Nézzünk hátra ötvenezer évvel és előre ötvenezerrel s a probléma olyan picurka, hogy mégcsak nemis picurka. Ja igen, ötvenezerrel hátra, ez a neander-völgyi ember korszaka, ez az ember már biztosan állott a két talpán s a napba merítette a homlokát. Ha éhes volt, fejest ugrott a colóppallórlól, be a tóba vagy a folyóba s szabadkézzel ragadta torkon a fürge csukát vagy a kecsagét. És ha a bölényhez nem volt elég kemény az ökke, csinált magának öklöt kőből, meg nyelet is faragott hozzá fából. Ez az ember is kozmiku-
san nézte a világot és nem voltak problémái. Nem nézett előre ötvenezer évvel, mint Bibescu teszi, nem is volt kíváncsi erre a mai emberre, akinek Lausanne és Ruhr a problémája, de hátra se nézett ötvenezerrel, az ugynevezett pliocén-korba, amikor a majomember befejezte a kísérletet, hogy kiegyenesítse a gerincét és megálljon a két alsó tenyerén. De élte az életet ez a neander-ember derűsen és harmoniku-
san s mielőtt eltapostatta magát a lápok bivalyával, még gondoskodott az élete folytatá-
sáról. Bizony ez az élet irigynivaló volt s ha kozmikus, azaz optimista világszemlélettel néz-
zük a jövő emberét, azt aki ötvenezer év múlva
él majd a Földnek mondott sárgyurmalékon, azt is irigynünk kell. Mindakettőt azért mert kozmikusak és mert nincsenek se Ruhr-problé-
mák, se közelkeletiek vagy távolkeletiek.

Apropó, ha jól tudom, Degoutte tábor-
nok mondotta a Ruhrról, hogy a franciák nem
gondolnak a meghódítására, de ha a németek
fel nem hagynak a makacs ellenállással, akkor
ők ezer év múlva se vonulnak ki a szénme-
denceből. Ugyilátszik, Degoutte tábornok se
gondolkozik kozmikusan, ő egészen biztos
benne, hogy a franciák ezer év múlva is ott
lesznek Ruhrban, elő is írja, hogy ott-lege-
nek, mármint ha a németek nem hagyják abba
a makacsságot. Ha Degoutte kozmikus szemlé-
lettel nézné a dolgokat, rájönne, hogy ezer év
múlva a híres szénmedence már csak medence
lesz szén nélkül; ami nem is baj, mert a szén-
energia naiv és brutális hajtóerőnek fog fel-
tűnni az akkori embernek, aki rég megtalálta
az einsteini energiateória titkát, hogy egy ök-
lömnyi kavics több erőt képes kiadni magából,
mint száz vagon elégetett szén, csak érteni kel-
lene hozzá, hogy ezt az erőt fölébresszük és
megszóltassuk. Persze kozmikusan kell nézni
a dolgokat s talán visszamenni a diluviális-kor-
ba (lehet hogy tévedek s az aluviálisba), amikor
a ruhrvidéki feketeszén mint aktív páfrány-
erdő álmódott a szűz napverőben, mit izgatja
magát Degoutte, aki a Ruhr parancsnokló tá-
bornoka és mit izgat minket a dolog, akik ír-
juk az újságot vagy olvassuk, dobjunk fel öt-
venezerrel, esztendőben, a földvonzás követke-
zésében ilyen súlyos tömeg mihamar leesik s akkor
optimisták vagyunk és nem izgatnak többé a
mai ember problémái.

Na ja, csak hogy ehez az kellene, hogy
kavicsbaltával még mindig a bölénnyel vereked-
jünk, vagy az, hogy már tullegyünk azon a
tudáson, miként fejthetjük ki a kavicsból azt a
fektelen erőt, amely fizikusaink és vegyészaink
matematikai képletei szerint okvetlenül benne-
van. Mi biztosak vagyunk benne, hogy az
energia Neptunuszát is sikerül végre felfe-
deznie az embernek s végeredményben a tu-
dósok fognak haltot kiáltani a hadvezérek és

politikusok csinált problémáinak, de közben
mégis csak a mát éljük és nem a tegnapot
vagy a holnapot, csak a mát, az életnek az a
törvénye, hogy mindig csak a jelenben folyik
és sohasem a múltban vagy a jövőben s ennek
a jelennek nem a Ruhr a főproblémája, hanem
az élet maga, vagyis az, hogy mi ma élő em-
berek ma akarunk élni azaz hogy ma élni aka-
runk. Nekünk a Ruhr azért problémánk, mert
egy eddig meglevő rend értelmében szénét és
vasat adott, a vasból hatvanmillió ember ka-
lapált szerszámot és ha nemis jólétet, megél-
hetést s a szénmel hatvanmillió melegegett.
S a negyvenmillió franciának nem lendített az
új vagyon a sorsán, minthogy a „vagyon”-ból
a német makacsság következében „nincsen”
lett, tehát többkiadás és eladósodás: s így ez
a probléma Európában közvetlenül százmillió
embert érint. És hányzázmilliót érint köz-

vetve? Ugyanigy az angol-francia viszály, az
oroszlitván kérdés, a háboru-legyen-vagy-béke-
maradjon-probléma minket érint és érdekel,
akik ma merészkedünk élni, ma hogy nin-
csenek még holt kavicsok, amelyek könnyedén
pótolják a bölényt. Igazat kell adnom Anton
Bibescunak, a washingtoni román követnek,
kozmetikusan kell nézni a dolgokat és Lausanne
nem most időszerű, de már 1453-ban az volt,
amikor a törökök elfoglalták Konstantinápolyt
és elzárták az Indiába vezető utat. Már akkor
kellett volna tartani lausannei konferenciát.
Hogy ezt akkor nem tartották meg, arra kény-
szerítette a spanyolokat, elsősorban a tudósai-
kat, hogy nyugat fele keressék az utat keletre.
S hogy megvolt a kényszer, keresték Indiát és
felfedezték Amerikát. Ma is ilyen kényszerek
vannak s ha Lausanne nem sikerül, kozmiku-
san nézve, az se baj, bizni kell az emberben,
akit ezer probléma szorít. A megszorult ember
megintcsak elindul utkeresni s megintcsak fel-
fedez valahol új világot és új lehetőségeket

Utolsó módosítások az alkotmánytervezeten

Az újságírók ellenjavaslatát. Hétfőn megkezdik a költségvetés tárgyalását. Változások a kormányban

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Az alkotmányreformbizottság tegnap esti
ülésén a függőben lévő kérdések felett hatá-
rozott. A határozat szerint a jövőben új ki-
sajátítások csupán a régi alkotmányban előirt
formák betartásával történhetnek, vagyis csak
alkotmányozó országgyűlés összehívásával, amely
egyedül dönthet a kisajátítás ügyében. A ki-
sajátítási árakat a bíróság fogja megállapítani.
Orleanu javasolta, hogy vegyék fel az új
alkotmányba azt is, hogy városi kisajátítások
csakis közállású esetekben és a bíróságok
által megállapított előzetes kártérítés ellenében
történhetnek.

Az általaj nacionalizálására vonatkozólag
a minisztertanács péntek este dönt. A sajtó-
szabadságról szóló szakaszról elfogadták a sze-
nátusban már megszavazott módosítást.

Az újságírószervezet javaslata

Bukarest, márc. 23. Ma megjelent Ferehide
szénátus elnöknel és Orleanu kamarai elnöknel az
országos újságíró szervezet küldöttsége és átnyuj-
totta az újságírók ellenjavaslatát a sajtószabadságra
vonatkozó szakaszokhoz. A bizottság tagjai S. Pau-
ker, H. Streitmann, C. Demetrescu és N. Dasco-
vici voltak.

A kiküldöttek kifejtették a házelnököknek
ellenjavaslatukat, amelyben kérik az alkotmányter-
vezet 26. és 27. szakaszainak módosítását. A sze-
nátus ugyan már részleteiben is megszavazta eze-
ket a szakaszokat, de az újságírók remélik, hogy
azokat a kamara mégis módosítani fogja.

Változások a kormányban

Az „Adeverul” jelentése szerint a beszarábiai
egyházak ügye miatt Banu kultuszminiszter állása
megrendült, mert nem tud olyan megoldást találni,
amely az összes érdekelt liberális köröket kielégí-
tené. Banu kultuszminiszter elhatározta, hogy a
megüresedett püspöki székeket még husvét előtt
betölti, illetőleg a választást a jövő hétre kitűzi.
A megválasztott püspököket az ünnepek után
azonnal be fogják iktatni. Kérdés azonban, hogy
az Inculetz mögött álló beszarábiai liberálisok el-
fogadják-e ezt a megoldást. Ha nem fogadják el,
Banu kénytelen lesz elhagyni helyét, amelyet való-
színűleg Inculetz fog betölteni. Bizonyos azonban,
hogy Inculetz sem tudja majd megfelelően elin-
tézni a beszarábiai egyházak ügyét és így az ő
misszióját már előre is átmenetinek tekintik.

Az „Adeverul” még közli, hogy a kormányban
a husvétü ünnepek után változás lesz. Inculetz és
Nistor, eddigi tárca nélküli miniszterek reszortminis-
terek lesznek, azonkívül belépnek a kormányba
Antonescu és Saveanu. Viszont a kormány egyik
tagját a kamara elnökevé fogják megválasztani a
visszavonuló Orleanu helyett.

Befejezik az alkotmányvitát

Szombaton a kormány intenciójának megfele-
lően az alkotmányreform részletes vitáját is bere-
kesztik. Hétfőn már a tegnap benyújtott költség-
vetés tárgyalását is megkezdhetik. Az alkotmánnyal
kapcsolatos függő kérdésekben még pénteken este
végrelegesen dönteni fognak. Az általaj nacionalizá-
lása és a kisajátítások kérdésében a miniszterelnök
bizonyos engedményeket tesz ellenzéki pártjainak.

Az ellenzék akciója

Az ellenzék akciója miatt, amellyel utcai
tüntetéseket provokáltak, a liberális „Viitorul”
az ellenzékre hártja át a felelősséget.

Az ellenzék — írja a „Viitorul” — távol
van a parlament üléseitől, de jelen van minden-
kor, amikor a napidíjakat kell felvenni. Az
ellenzéki komünikét olvastuk és elhisszük, hogy
az ellenzék mindent elkövetett az alkotmány
megakadályozására. Tudják azonban meg az
ellenzék vezeterei, hogy ez az akció a román
egység ellen volt irányítva és ha letört, ez
csak a kormány érdeme. Tudják meg azt is:
könnyű erőszakosan fellépni és botrányokat
provokálni, de nehéz lesz ennek a felelősségét
viselni.

Az egyesült ellenzék vasárnap nagy nép-
gyűléseket rendez Bukarestben, Brailában és
Brassóban.

Jorga nem egyezhet meg Marghilomannal, sem Averescuval

A Bratianu után következő kormányról
elterjedt kombinációk között szerepelt az eset-
leges Jorga—Averescu-kormány lehetősége is.
Ennek a lehetőségnek a reményét is elosztatja
azonban Jorga Miklós romani nyilatkozata,
amelyet egy újságírónak tett.

— Lehetségesnek tart ön egy esetleges
Jorga—Marghiloman, vagy Jorga—Averescu-
kormányt? — kérdezte az újságíró.

Jorga így felelt:

Köztem és Averescu között nem tudok megegyezést elgondolni ezen a földön, de Marghilomannal a tulvilágon sem.
A diákmozgalmakról Jorga így nyilatkozott:

Nem élek már az egyetemi ifjúság között, nincs tehát felfogásom a diákmozgalmakról. A numerusz klauzusz az egyetemeken semilyen körülmények között nem lehet alkalmazni.

Épül Palesztina . . .

Uj városrészek, népszínház, ipartelepek Tel-Avivban, Haifában, Tibériásban. Nagyszerű keresési lehetőségek a Kineret-tó partján. A Földközi-tenger dűnái ujjraéled a híres föníciai üveggyártás. Fokozódik a chalucok munkateljesítménye

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Palesztina folytonos fejlődéséről számolnak be a következő, Jeruzsálemből érkezett hírek:

Közgazdasági lap Tel-Avivban

Tel-Avivban megindult Palesztina első közgazdasági lapja „Miszechar v-Taaszija” címmel. A lap foglalkozik a földművelés, ipar, kereskedelem és közlekedés minden kérdésével és szakszertu felvilágosításai és tanácsai nagyban hozzájárulnak az ország gazdasági konszolidációjához.

Chalucok az építőiparban

Az 1921—22. évi építkezési idényben a chalucok várakozáson felül haladást tettek az építési szakmában. Ezt bizonyítja a „Habone” építési vállalat jelentésének következő adatai: egy munkás átlagos munkateljesítménye 1921-ben: téglafal építésben 0.70, alapbeton készítésben 0.50, vasbetonkészítésben 0.25 köbméter, padlózásban 8.00 négyzetméter 0.30, 0.50, 0.30, 0.30 font napi munkabér mellett. Eszerint a fenti munkálatok egysége (köbméter ill. négyzetméter) 0.857, 0.600, 1.200 és 0.075 fontba került. Ugyanezeknél a munkálatoknál 1922-ben a következő számok mutatkoznak:

Átlagos munkateljesítmény 1.50, 1.00, 0.70 köbméter, 16.60 négyzetméter; munkabérek 0.60, 0.45, 0.50 és 0.50 font; a munkaegység előállítási költsége tehát 0.700, 0.450, 0.714 és 0.050 fontot tett ki. Ebből látható, hogy a chalucnak egyévi gyakorlata a következőket eredményezte: a munkás jövedelmének emelkedése 100, 50, 66.6 és 6.60 százalék; munkabérmegtakarítás 18.3, 25, 40.5 és 33.3 százalék; egy munkás munkateljesítményének emelkedése pedig 114, 100, 180 és 100 százalék. Amint ezekből az adatokból látható, nem a munkabérek leszállítása tette olcsóbbá az építkezést, sőt több esetben emelkedett a munkabér 100—133 százalékkal, hanem a munkás által végzett munkamennyiség 250—280 százalékos emelkedése.

Kísérletek üveggyártásra.

A cionista vezetés közgazdasági reszortja kisebb expedíciót szervezett, amely három hét alatt végigjárta Palesztina partvidékét a sziriai határon levő Rász-el-Nakuratól Ráfáig és összegyűjtött száznál többféle homokmintát és nyolcféle tengeriszivacsmin-

tát. A homokmintákat átadták a vegyvizsgálati állomásnak, hogy elemzés útján állapítsa meg, melyik fajta alkalmasabb üveggyártásra. Tudvalevő, hogy a régi föníciaiak is a Földközi-tenger keleti partvidékének homokjából gyártották a messze földön híres föníciai üveget.

Uj városnegyedek

A haifai „Hádár Hákármel”-negyedben az idén elkészült több mint negyven köház és harmincöt melléképület fából. — Haifának harmadik új zsidó negyedében „Báth-Gállim”-ben, amely a tenger partján terül el, megindult az építkezés. E-célra a Brandeis-csoport szövetkezeti bankja tizezer egyiptomi font kölcsönt folyósított. Ugyanott megkezdte üzemét egy kisebb téglagyár is. Tel-Avivban hozzáfogtak egy népszínház építéséhez, amelyben kétezerezer ötlöhet lesz. Az építést egy magánember finansirozza és az épület harminc évig tulajdonában marad, azután átmege a telavivi munkások tulajdonába. A munkások között tárgyalásokat folytat egy pénzeszoprttal százötven ház építéséhez szükséges hitel dolgában. — A telavivi új Baruch-negyedébe az első száz lakó beköltözött. A negyed területét kétszáz dunam föld vásárlásával kibővítik. — Tibériásban hozzáfogtak három új negyed: „Kirját Sámuel”, „Achvá” és „Maimunia” felépítéséhez. Az utóbbi évben Tibériásban mintegy kétszáz épület készült el.

Gazdasági lehetőségek Tibériásban

Tibériás város polgármestere a következő lehetőségekre hívja fel az érdeklődők figyelmét:

1. **Tejgazdaság.** Helye volna egy modern tejgazdaságnak turó- és vajgyártással. A környékbeli falvak és kolóniák egész éven át elláthatják tejjel. Ilyen vállalat hiánya nagyban érezhető a városban.

2. **Halkonzervgyártás.** December, január és február hónapokban nagymennyiségű szardíniahal van a Kinereth-tóban. Egy modern halkonzervgyárhelybeli olajjal feldolgozhatná belföldi fogyasztás és export számára, ami a vállalkozónak nagy jövedelmet biztosítana.

3. **Dohánygyár.** A környéken termelt nagy mennyiségű dohány feldolgozására egy dohánygyár kedvező feltételek mellett láthatná el a helyi és környékbeli fogyasztást.

Felülről pedig egy szánakozó szolgáló favillával néhány rakás aszott avert hint az anyának, abból, amivel a császári lovardát tisztogatta. Mert Ráchel, Dániel anyja, férjével Jójákimmal és annak fivérével a megvakított Zedekia királlyal, lent senyvedett a császári park alján, a barlangban, amelyet azelőtt nilusi krokodilok lakóhelyül tartottak. Az asszony feje alatt férje nemes, keskeny kezei. Kérmények és csontosok a tízéves nélkülözéstől és fogságtól Meztelenek mindhármán.

Zedekia, a fiatalabb fivér, Jeruzsálem utolsó királya. Az idősebb Jójákim, a bölsebb, a szelidebb, előrelátva a királyi hegy összeomlását, az isteni szentély elpusztulását, még mint ifjú átengedte Jeruzsálem trónját a fiatalabb, a lobogóbb, az erősebb testvérnek. Zedekia viselte az Isten kegyeléből való város koronáját. Egykor erős, fehér, királyi kezeit a későbbben elátkozott Jeruzsálem városa felett és ime ezek a kezek megkötve ténének szemérme előtt pihenni, mint egyetlen ruhadarab, amelyet a meztelen, a megvakított, a megtévelytött még megtarthatott akkor, amikor fivérének Jójákimot, Ráchelt, annak feleségét, a karcst, az elefantszomszintű, a sudár termetű, a feketeszemű elcipelték és ő Zedekia, hajlottan, az egyenestartásuk között, könnytelenül a sírok között, vakon a látók között elvesztett maga mellől.

Tavasziidején pusztult el Jeruzsálem, akkor, amikor eső esik és az akácok virulnak. Nebukadnecár nagy serege diadalmasan hampolyog vissza

A munkabérek világhelyzete

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A következő táblázat a fontosabb országokban érvényes munkabérek tartalmazza és pedig nem a megfelelő országok valutájában, hanem a pénz vásárlóképesége szerint angol értékegységben.

A bérek összehasonlítása:

Szakma	Anglia	Németország	Franciaország	Belgium	Amerika
Kőműves	88.0	44.2	56.11	52.0	188.1
Építő-					
munkás	88.0	44.2	72.8	50.8	169.3
Szerelő	79.0	45.1	52.6	49.9	115.10
Betűszedő	95.0	40.11	63.0	52.0	139.10
Szakma-nélküli	61.0	43.3	42.0	36.5	45.2
Átlag	82.2	43.8	57.5	47.6	135.8

Ha viszont összehasonlítjuk az órák számát és pedig azt, mennyit kell egy munkásnak dolgoznia, hogy béréből négy font kenyert, hét font fehér lisztet, egy font vajot, egy liter tejet és hat tojást vehessen, akkor az eredmény még szembe-tűnőbb lesz.

Az órák száma, melynek béréért a munkás a jelzett élelmickek megvásárolhatja, országoként a következő:

Szakma	Anglia	Németország	Francia	Belgium	Amerika
Kőműves	3.—	7.25	5.50	6.—	1.—
Építő-					
munkás	3.—	7.25	5.—	6.—	1.25
Szerelő	3.25	7.25	6.50	6.75	2.—
Betűszedő	3.—	7.75	5.—	6.—	1.25
Szakma-nélküli	4.50	7.25	10.50	8.75	5.25
Átlag	8.33	7.33	6.20	6.75	2.16

Az utóbbi táblázat tehát azt bizonyítja, hogy a legkevesebb munkával a legtöbbet Amerikában lehet keresni.

* A tavaszi futballbajnokságra sportegyesületek legelőnyösebb beszerzési forrása Sugár & Co. sportáruháza. Cluj, Calea Victoriei 5. (v. Kossuth Lajos-utca.) Egyesületeknek, iskoláknak, viszont-eladóknak kedvezményes ár.

JÜD. BUCH-HANDLUNG „Safruth” ספרים האנדרלונג
Cluj, Str. St. A. Josif Nr. 1.

העניינים אשר נאמרו כאן הם כולם נכונים וצדקיים
בלי שום פרייודע פאלעשטינער
אין אללען שראמען מוקאליען פאלעשטינער
אנר אונטערקאסטען: אין טליתים נהומים
וקטום תפולין ציבית ומזוות טלית
:— ונהרות אין ריך אהאטערעטעס לאנד :—
מים אנר פראינע עהאלטען איינע האדען ראכטא

Dániel születése

Ira Ernst Weiss

A berlini „Junge Bühne” Ernst Weiss „Olympia” című drámáját most mutatta be nagy sikerrel. Az alábbi következő regényrészlet Ernst Weiss első irodalmi munkájából való, amely a közeli napokban kerül a német könyvpiacra.

Babyloniában a csöndes, sárga, a sivatag lehelletétől selymessé fodrozódott folyó partján egyazon időben a legösszehasonlíthatatlanabb emberek éltek, akiket Isten átokra vagy áldásra szemelt ki, akiket démonok uraltak, akiket — a lelkek közönséges mértékén felülemelkedve, vagy a lélek szintjén alul lesüllyedve — a föld napról-napra élni engedett, vagy elpusztított. Nebukadnecár élt akkor, a legboldogabb uralkodó, a legbölcsőbb király, korának legnagyobbja, a melyresüllyedt Dániel is itt élt, Dávid királyi házában örököse, örökségétől megfosztottan, a szegénység tején felnevelve, a fogság turbájával megmosdatva. Emberektől származott, ám emberi alig volt rajta. Megszületett a száműzetés tizedik évében, azüstözön világító gyermek, egy szent, akit a vadul felhörgő anya mint erdő vadja ellett egy homályos barlangban kész este, az esőzereket követő első melegebb napon, Nebukadnecár császári várának parkjában, fönt Babylon városa felett.

Babyloniába. Nyerítettek a csatalovak, zörögtek a katonák pajzsai a vak király mellett, ujjongtak és ordítottak idegen nyelven a katonák, a tevék nagy harangjai megszólaltak, minden nap másutt szállt meg a sereg, tovább-tovább vonult, el a drága ott honi föld akácillatától. És a vándornapok éneke és lánmája közepette hirtelen elhalt a zaj, az átlatok is hallgatnak, csak a tevék hasított patái között zizeg a forró homok. Visszafojtva szívja a számmékküli harcos lélekzetét; egyetlen férfi vonul előttük, aki előtt mindenki meghajol, némán, a déli szélben reszketően, az élővilág leghatmasabbja: Nebukadnecár.

Együtt a kis család. A császár közelében tartják őket fogva. Ő soha oda nem jön hozzájuk. Felülről ételt adat, de csak tisztátlan húst, a fehér Nilusból való puhányok, kigyók etetésére való büzhödt halat. Mintha most is krokodilusok lakoznának ott és nem Juda két szerencsétlen királya és egy asszony.

A végtelen, borzalmas egyedülletben tíz hosszú éven át nem jelentkezik idegen, aki mentőszóval vigasztalná őket, estenkint nem hatol világító tűz hozzájuk, csak a gonoszal pislogó hold, nincs takarójuk a hideg, világos éjszakákon, amikor néb harmat száll a földre, reggelente amikor der vonul végig tagjaikon, mint hó a hegyek taraján amott messze az elveszett otthonban, Isten nag szerá, tenyőtől illatos hegyén a Libanonon.

Nem közeledik feléjük idegen arc, senki nem

Jó szedni a kat, min ember és fölkatató pet, ott öltéseibe kisasszon bizony, tam fölfe jártam v veszi ész amikor e jártában van kikö szivekkel nagy me megcsóko váltakozn kemény s ugy me nek utja kerestül nagyon n én még vándor a apró, kics belétek se rokonsziv rajtatokta kicsinyek ver az én ben az ü kicsiny, k

Nag asszonyok szintes ird zak, gazd és rossz z én nem i mind jók, löle és m születésük Négyen v gépirókisa és ó. Ugy nyitani m 10sz zsid contradict ami óum tudást iste szavam m eléje, min hid, szöny — és deh nek koldu

toródik vel császár ist egy favilla gondosan a mas tagjai doklonak t hajolva az O legdrága

Fiata szeme üreg sen elfödt a nyomort

Szere felbuzdulás egy tíu szf asszony se a sötét ba drága ragyog vonásaiban született. gyermeket.

Nincs az anya leá talan apa d minden leh Izrael népét toroltattak. fog tisztáta csillapítani Órák

Faluról-falura

Jó dolog az, kissé megpihenni és össze-
szedni a drága emlékeket, szépeket és csunya-
kat, mint amikor fölfedező utról tér haza az
ember és kirakosgatja maga elé a fáradságosan
fölkutatott drágaságokat, itt egy törött csere-
pet, ott egy virágos kézimunkát, melynek
öltéseibe valamelyik elvarázsolt napkeleti király-
kisasszony talán a szívet varrta belé. Igen
bizony, fölfedező uton vagyok én, — elindul-
tam fölfedezni a zsidó szívet és majdnem úgy
jártam vele, mint az az ember, aki csak akkor
veszi észre lába alatt a sima gránitkockákat,
amikor egy-egy helyen hiányos a kövezés és
jártában gödörbe botlik. Mert zsidó szívekkel
van kikövezve az én utam, drága, puha zsidó
szívekkel és lépteim nyomán fölcsap belőlük a
nagy melegség, hogy megcsókolja arcomat és
megcsókolja szívemet. Igaz, igaz. Az ut kövei
váltakoznak és olykor-olykor apró, kicsiny,
kemény szívek kerülnek elé és akkor aztán
úgy meggyötörök, mint a fáradt vándor, aki-
nek utja apró, kicsiny, kemény köveken vezet
keresztül. Oh apró, kicsiny kemény szívek, de
nagyon meg tudtok gyötörni engem. Hiszen
én még csak azt sem tehetem veletek, amit a
vándor a lábát gyöttrő apró kövekkel tesz. Oh
apró, kicsiny, kemény szívek, én még csak
belétek se taphatok, mert hiszen mégis csak
rokonszívek vagytok, csak éppen hogy a sok
rajtatók tapodásban lettetek olyan kemények és
kicsinyek, de így is hus vagytok husomból és
vér az én véreből és nékem fájna legerőseb-
ben az ütés, amivel illetnétek benneteket, apró,
kicsiny, kemény szívek.

Nagykároly. Zsidó bankok után és zsidó
asszonyok után végre az utolsó helyen: a föld-
szintes irodában. Előre figyelmeztettek: vigyáz-
zak, gazdag ember, nagytelligenciájú ember
és rossz zsidó. A tiltakozás fölsikoltott bennem:
én nem ismerem rossz zsidót, mert a zsidók
mind jók, csak sokszor maguk sem tudnak fe-
léle és meg kell magyarázni nekik, hogy ők
születésüknél, fajuknál fogva jók és nemesek.
Négyen voltunk az irodában: a kisérőm, a
géprókisasszony, aki titokban verseket ír, én
és ő. Úgy éreztem, hogy nagyon be kell bizo-
nyítani magamnak és másoknak, hogy nincsen
rossz zsidó, hogy ez az, amit iskoláskönyvek
contradictio in adjecto-nak neveznek, valami,
ami önmagában lehetetlen, mert ami beszél-
tudást isten adott, ami szép és elhasználatlan
szavam még volt, azt mind úgy terittem
eléje, mint egy drága szőnyeget, hogy legyen
hid, szőnyeges ut, melyen közeledhetik hozzám
— és dehogy is hozzám: a zsidó ügyszó, mely-
nek koldulója és prófétája vagyok.

toródik velük, csak most ez a szolgáló, a babyloniai
császár istállóinak szolgálója, aki aszott avert hint,
egy favillára valót a szülőanyának. A férj pedig
gondosan alárakja az anya fehér combjai és fájdal-
mas tagjai alá a száraz leveleket. Mintha egy hal-
dokolónak tenne szolgálatot. A férj az asszony fölé
hajolva az üres halotti szavakat sugja: Ó urnó!
Ó legdrágább! Ráchel!

Fiatal a férj, de ősz minden bajszála, szép
szeme öregébe süllyedt, ápolatlan szemöldöke telje-
sen elfodte, megszokták a szemek a sötétséget és
a nyomort; nincsenek könnyei ezen az éjjelen sem.

Szerelmes szavak mámorában, lüktető vér
felbuzdulásában, gyöngéd szerelmes susogásban, ime
egy tíu született. Fájdalom és visítás nélkül; az
asszony sem érezte a vajadás kinjait. A gyermek
a sötét barlangba világosságot hozott, a szemek
drága ragyogását a sok könny után, ajka és kemény
vonásában Dávid, Salamon és Zedekia ivadéka
született. Két király tartja karján az ezüstszerű
gyermeket.

Nincs tápláléka a gyermeknek. Hiába szoritja
az anya leányos kiesi emlőit, hiába akar a boldog-
talan apa darabokat tépni önmaga husából. Mintha
minden lehetséges volna, minden, azokután, hogy
Izrael népének hibái és a saját bűnei már meg-
toroltattak. Am ez a véteknélküli gyermek nem
fog tisztátalan húst enni. Szomját nem fogják
csillapítani vér és fájdalom.

Órák múlnak a születés óta, semmi meg nem

— Uram, — mondotta nékem, — énné-
kem a zsidósággal semmi közöm. Engem csak
a templom köt a zsidósághoz, mivelhogy zsidó
vallású vagyok, de az önk céljai zsidó célok,
idegenek nékem. Ezeket a célokat én a ma-
gam erejével nem támogathatom. De mert ön
jött hozzám és ön beszélt, — én sem zárko-
zom el. Nem a zsidó közcéloknak, az ön sze-
mélyének adok. — És nyult az erszénye után.
De én megfogtam a kezét és azt mon-
dottam:

— Uram, az ön népe megalázkodott ön
előtt, amikor az én szájjal segítséget kö-
nyörgött öntől nagy nyavalyájában. Ön megta-
gadta véle a közösséget és csak rajtam keresz-
tül, az én nevem kedvéért akar adni. De az
én népem nagy nyavalyájában is szép és gögös
fajta: ingyen odadobott alamizsnát nem fogad
el saját fiaitól. Én visszautasítom az ön ado-
mányát, irtózom hozzányulni — és ha százerék-
ről is volna szó.

Én drága zsidó népem és közügy, mely-
nek vándorkuldusává szegődtem, ugye hogy
jól tettem, ugye hogy így kellett tennem,
visszadobni az alamizsnát, ugye hogy igazán
ilyen kemények, ilyen szépen gögösek vagyunk
mi, zsidók, szegények, koldusok! — De amikor
kiléptem a küszöbön, nagyon-nagyon keserű
volt a szájam ize. Nem a pénz, amit vissza-
dobtam, hanem az illúzió, a hit, amit elvesz-
tettem, ez fájt olyan nagyon. És néhány órán
keresztül meg szerettem volna halni, olyan
nagyon szégyeltem — a mások szégyenét.
Ez volna a legjobb, — gondoltam magam-
ban, — eltűnni, megszökni, meghalni — és
amikor ezt gondoltam, úgy éreztem, hogy már
meg is haltam. Akkor irtam ezt a verset, de
olyan rettenetes vívódások között, mint amikor
halottat valami tépdeseó indulat, ami még az
életből felejtette magát a hüllo testben, — életre
galvanizál és egy utolsó vonaglással kilöki ma-
gából az indulatot:

Meghalni, — úgy is jó

Én istenem, tán jobb is. Meghalok.
Szép alkuhoz, piszokhoz én nem értek
És addig bántok rendet és szeméretet,
Mig bajt hoznak rám titkok és dalok,
Kiket gyöttrődve írok és muszájból.

Mert egyszer csak fiókom megtelik
Napfény felé fuldokló sok titokkal
És szájamon egy szent zsidó szitokkal
Kiszórom mind, reggeltől reggelig
Ahogy füledt magot, szérún s lapáttal.

Ajaj, csak akkor látnak majd furát
Nagy magvetést és megvetést és rendet,
Derék polgárok, templonosság, szentek,
Cionisták, s magyarka maskurák,
Népem virága, pénzes jóllakottak.

mozdul. A legjobb és legcsendesebb anya keble
felforr, keményre duzzad. Az apa kezei üresek,
gazdagsága kiszáradt, hatalma elveszett, az élés-
kamrákat kifosztották, a seregeket fogságba cipelték
és megkövették a pásztorokat. Jeruzsálem régen
elpusztult már.

Sötét, komor az éj, olykor eltévedve a kö-
zeli tőből egy ferde zöld szikra villan a pálmák-
ból. Valamelyik kis halacska ticánkolt fel a viz-
ből. A gyermek — ki tudja, halálos fáradságtól
vagy nyugtalanságtól — elszenderül. Bibor ajkai
megrezdülnek az álomban és anyja a gyermek gyö-
nyörtönvonalu szájához egy nedves levelet tesz, egyet
a ledobott trágyaszagu levelek közül.

És a gyermek, király gyermeke, hosszú há-
zasság után született, ezüstös, szép gyermek, amely
itt jött a világra, ebben az évek óta elkárhozott
kigyóbarlangban, a gyermek, amelynek csak teste
emberi, félálomban a levelet szopogatja. A pisz-
kos, föld- és trágyaszagu levélnedvet szívja a gyer-
mek. E pillanatban ezer csillogópikkelyű hal ré-
szeg ugrásokkal paskol a tóban, megcsilllogtatja
gyöngyházzsínü hátát és a pálmák felett világító
felhő kél. A vidék fénybe borul, a fekete levelű
fák, a fehér falak, az éles szögletek, a magas ku-
polák, a nehéz tornyok, a virágos terek, a homok-
kal behintett utak, a kis templomok, a kőből való
oltárok és a bálványoszlopok mind-mind világitá-
nak. Fönt pedig a barlang mélyén nyugvó gyer-
mek felett, a fákkal és virággyakkal díszített park-

Ezek a mindig más zsebében ülők
Akkik nem adnak, csak eladnak mindent,
Istenzabálók, — nekik semmi sincs szent,
Se szép, se nép, se gyermek, sem szülők,
Csak árfolyam és pénzen vett szüzesség.

S óh, én sok, asszonytkergető dalom,
Énekbegondolt szent meztlenségem,
Oh napkelet, kinek máglyáján égek
És könnyek a szent „nyugati falon“:
Ezek között legyünk zsidók, s ezeknek?

Erőmet mulja. Undor rág belül.
Én megszököm. Elég volt. En nem állom.
Meghalni? — Ugy is jó. Én megpróbálom.
De jaj nekik, ha ez se sikerül
S isten parancsa kényszerít, hogy éljek.

Drága Szerkesztő ur. Amikor utamról be-
küldöttem ezt a verset, ön nem akarta közlé-
tenni. Politikai aggályai voltak, tulságosan
erősnek találta. Most aztán ravaszul belészót-
tem utleírásaimba, innen nem dobhatja már ki.
Ha valóban tulságosan erős: én keresztüllettem,
én keresztülhaltam — engem érjen minden
vád és felelősség érte. És énnekem szabad, én-
tőlem nem gonoszkodás, hiszen a magam faj-
táját verem benne és epés, keserű nagy sze-
retet fűti az én öklömet csapásra. Különbösen is
mostan már megnyugodva adom le, hiszen van-
nak már azóta más emlékeim — és az újjak
úgy benövik a régieket, mint a fatörzs év-
gyűrűje a tavalyit. Szép emlékek, meginni
valók, örömmel teliek: Karánsebes, Hátszeg,
Petrozsény és a többiek — majd sorát ejt-
jük. — meglátja, hogyan fogunk mi még
örülni szépnek és jónak. Vizontlátásra szer-
kesztő ur.

Giszkalay János

Élteses,
szép és olcsó

nyomatványokat készít a
KADIMA-NYOMDA

Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop No. 10

Szombaton
zárva!

**Róka, kelme, szőrmefestés
és vegytisztítás** a legjobb
kivitelben a

„KRISTÁLY“-nál
Cluj. — Telefon 500.

Bővebb felvilágosítás az összes fiókokban.

ban, fönt magasan, elérhetetlenül, mint az isteni
vigasz áll a császár vára, fényárban, oszlopokon pi-
neuve, rendíthetetlenül. Császári ünnepek vannak,
az ő, Nebukadnecár tiszteletére.

És ebben a felejthetetlen pillanatban az anya
leírhatatlan örömmel látja, mint ficánkol szép kis
gyermek egy kebelétől a másikhoz és a keblek
böven öntik magukból az éltető táplálékot.

Az apa, bár sóhajos álomba merül, észre-
vette mindezt és szelíden mosolyog. Csak fivére, a
megvakított Zedekia nem érzi a barlang fölé áradó
áldást. Mélyen alszik, a két szerető embertől távol,
Ráchel kezének simogatása nem tudja keltetni őt,
fivérének hívása sem mozditja. Olyan fáradt, olyan
mint egy elhullott levél, amely Ráchel feje
alatt van.

A fivér megfogja a király aszott kezét, föl-
nyitja vak szeme pilláját, de ime a fekete szemhéjak
alatt üres, kiszáradt gödör, egy elhagyott sir
mered.

És ime három élő nyugszik egy halott mel-
let, este, nyári estén a kigyóbarlangban, a tavaszi
esőzések után az első száraz, könnyű, szép éjszakán.
Békében szundítanak Babylon magasságain, a
száműzetés tizedik évében. Tavaszkor jött világra
a gyermek, kinyújtja apró karját és a halott
Zedekia király fehér szakállát simogatja. Oda-
hajlik feléje és megérinti vidám, ezüstösen csillogó
kis arcával a halott királyt. Aztán elalszik, amíg
föl nem dereng a reggel.

A Kolozsvári népegyetem

A hallgatók nagy száma miatt kibővítik a kurzusokat. Jacobovici rektor nyilatkozata

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Több hónappal ezelőtt a kolozsvári egyetem tanárainak kezdeményezésére „népegyetem” alakult Kolozsváron, amelynek célja mindenekelőtt a román nyelv és irodalom díjtalan oktatása. A népegyetem alapítói máris megállapítják, hogy ez az intézmény reményeken felül bevált. I. Jacobovici az egyetem rektora a következőket mondta a népegyetem eredményes munkájáról:

— Még kell állapítanom, hogy a népegyetem sokkal nagyobb népszerűségnek örvend, mint amennyire ilyen rövid idő alatt magunk is számítottunk. Az előadások megkezdése előtt egy héttel már többen iratkoztak be, mint ahányan oktatásáról gondoskodtunk. Az előadásokat a hallgatók szorgalmasan látogatják. Elhatároztuk, hogy a jövő szemeszterre a kurzusokat kibővítjük. Hisszük, hogy ez az intézmény hamarosan eléri az angol és amerikai népegyetemek nivóját.

A népegyetem programja, amelyet J. Ursu tanár dolgozott ki, a következő:

Hétfő este: 6-7-ig. Román történelem, előadja J. Ursu egyetemi tanár.

Kedd: 6-7-ig. Szociálpolitika, előadja Ghinlea tanár.

Szerda: 6-7-ig. Római civilizáció, előadja V. Bogrea.

7-8-ig. Románia földrajza, előadó S. Oprea.

Csütörtök: 6-7-ig. A román nép filozófiai analízise, előadó Marin Stefanescu.

7-8-ig. Morál, előadó N. Barbat.

Péntek: 6-8-ig. Román nyelv, előadó N. Georgescu-Tistu.

Szombat: 7-8-ig. Közegészségtan, előadó Moldován tanár.

Összesen 538 hallgató iratkozott be a népegyetemre és pedig: 161 a román irodalomra, 144 a román történelemre, 105 Románia földrajzára, 60 a művészettörténelemre, 57 a román civilizációra, 68 a morálra, 63 közegészségtanra, 98 francia nyelvre és irodalomra, 63 román szociálpolitikára és 287 hallgató a román nyelv és irodalom kurzusára iratkozott be. A beiratási díj 5 lei, tandíj nincsen.

A hatodik hadtest parancsnokságával együttműködésben hamarosan külön előadás-sorozatot kezd a népegyetem a román történelemről a Sion tanár által adományozott művek alapján.

Zsidó árvagondozóbizottság alakult Nagyváradon

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Nagyvárad, márc. 23. A nagyvárad zsidó árvákat eddig ad hoc gyűjtésekből tartotta fenn a zsidó társadalom. Ilyenformán 43 zsidó árvát segélyeztek, de utóbbi időben az árvák ellátásában anyagi nehézségek merültek fel.

Ma aztán megalakult a nagyvárad zsidó árvagondozó egyesület, amelynek elnöke Nussbaum Sámuel, az ortodox hitközség elnöke lett. A körlet titkárnak dr. Kohányi Rezsőt, a helyi bizottság titkárává pedig dr. Bárdos Imrét választották meg. Körleti pénztárnak dr. Markovits Henrik, ellenőr Schnapert Adolf és Hirsch Henrik. A helyi bizottság pénztárosa Feldmann Sámuel, ellenőre Keller Béla és Berkovits Bernát. Az árvák hozzátartozóinak anyagi helyzetéről Kun Gyuláné tanárnő fog jelentést tenni.

A következő héten megalakul az árvapatronázs is, amely azokat az árvákat fogja segíteni, akiket az árvaházban nem tudnak elhelyezni. Az új árvabizottság ma felhívással fordult a zsidó társadalomhoz, amelyben anyagi hozzájárulást kér. Az évi hozzájárulás minimumát egy leiben állapították meg. Az amerikai Joint D. O. egyébként havi 13.000 leivel támogatja a várad zsidó árvákat.

* Kelengyét, női és férfi fehérműt a legelőbbben és legzsebb kivitelben készít öv. Berkovits Mórné, Mikes Kelemen-u. 17., II. udvar I. emelet.

Az új Egyiptom

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Páris, március 23. Körülbelül egy éve annak, hogy Lloyd George, aki 1922 márciusában Anglia miniszterelnöke volt, bejelentette a londoni alsóházban, hogy az angol kormány meg akarja szüntetni protektorátusát Egyiptom felett és hogy ezentúl Egyiptom független királyságot fog alkotni öfelsége első Fuad szultán uralkodása alatt. Az angol alsóház a bejelentést tudomásul vette és megszavazta. Mert az angol nép képviselőinek akkoriban megvoltak erre az indokai. És Egyiptom, amelyet a nagy Mohamed Ali nem tudott véres háborus győzelmek árán sem függetlenné tenni, most, egyszerre, alig viharos parlamenti ülésen, önálló királysággá deklarálta.

Egyiptom ugy érte el függetlenségét, hogy régi uralkodócsaládjainak hercegivadéka évtizedek óta buzdították az egyiptomi népet országuk önállóságának kivívására. Az egyiptomi szabadságküzdelmet tulajdonképpen még ezer-nyolcszázharmincháromban kezdte meg Ibrahim, a győző, Konieh és Nezieb, akit Lamartine a francia forradalom gyermekének nevezett és hadvezéri képességeiben Napoleon mellé állította. Bizonyos, Ibrahim herceg volt az első egyiptomi, aki a Nilus-völgyét megnyitotta az európai politikai és társadalmi áramlatoknak. „A nyugati műveltség fegyveres küldötte az arab földeken” — mondotta róla Lamartine és éltetett Nagy Sándoréhoz hasonlította. Azután volt még egy herceg, Ibrahim után, Izmail, a csodálatos, aki hadviseléseivel Abessziniáig tolta ki országa határait és az egyiptomi nép nemzeti érzéseit is felébresztette. Köszönheti végül függetlenségét első Fuad császárnak, aki már ezerkilencszáztizenhétben, hercegek korában, Egyiptom történetének legválságosabb napjaiban nem késelkedett a cselekvés felelősségét magára vállalni és aki, attól kezdve, a királyság proklamálásáig és azóta is a legnagyobb diplomáciai tapintattal tartja egyensúlyban Egyiptomot.

Első Fuad szultán hatalmas szociális és kulturális reformációt kezdett meg országában és ma már nagy népszerűségnek örvend. Csak hallani kell Kairó utcáinak üdviválgását, amikor rajtuk, családjával végigkocsikázik. Csak ki kell menni a falvakba, hogy a legegyszerűbb fellah és a leglatifundimosabb effendi áradását halljuk. Mert mindenki tudja Egyiptom-

tomban, mennyire rá akarja vinni Fuad szultán a népet az intellektualitás ringató, gyöngéd vizeire, mennyire és milyen furfangos jóindulattal tépdési ki fellahjainak és beduinjainak vad, sivatagos oroszslánkörmeit és milyen szétáradó öröm volt és az egész nagy arab államban az, amikor, a világháború lezajlása után pár évre, a szultán megnyitotta Kairóban az első arab egyetemet és ezzel az arab szellemi élet centrumává avatta a gyönyörű fővárost.

— El fog jönni a nap — mondotta a háború alatt Fuad herceg — hogy az egyiptomi fiatalok nem lesz kénytelen a tudásért kivándorolni. Egyetemet állítunk fel és még sok-sok más intézményt, ami kiteljesíti majd elmaradt primitív életünket.

Es, azóta is, a szultán nem felejtette el amit a herceg megígért. Trónralépése után azonnal átszervezte az „Institut D'Egypte”-et, a párisi „Institut de France”-hoz hasonló tudományos intézetet, amelyet, egyiptomi hadjáratakor, még Napoleon Bonaparte alapított. Nemkülönbön felállította a Kairói Földrajzi Intézetet, amely, azóta már, tehát alig egy év alatt a világ legnagyobb földrajz kutató társaságává nőtt, munkáját a Nyugat tudományos körei is komoly figyelemmel kísérik. És Fuad szultánnak vannak újabb tervei, afrikai néprajzi muzeumokat akar létesíteni a fekete világrész jelenvalóságai számára, meg mások, mindet, bizonyval, keresztülviszi. Most már lehet.

(A zsidó Palesztinát nem veszélyeztetheti az arab Egyiptom. Ha a Kisázsiaiban lakó araboknak van egy gazdasági és kulturcentrumuk a Nilus mellett, hatalmas, külön, még gyéren lakott, áldott talaju országuk a Földközi-tengertől Abessziniáig, kell, hogy minden nemzeti akciójuk efelé az ország felé intenzifikálódjék, amint már látszik is a mindenfelé lakó araboknak Egyiptomhoz való tendálása. A királyság proklamálása óta százazrek költöztek át Palesztinából, Szíriából és Mezopotámiából. A tömegek és a komoly arab vezetők nem is gondolnak arra, hogy a Szuzei csatornán túlra terjeszkedjenek. Ebben Anglia is, a legerősebb határozottsággal, utjukat állaná. De meg Egyiptomban — Egyiptommal vannak elfoglalva. És lesznek, sokáig.)

A BOGSZA

likörgyár husvéti BOGSZA-kirakatversenye

1923 márc. 24-től márc. 31-ig

1405

Résztevők névsora:

Piața Unirii: Colombo, Pálmay és Forizs, Polónyi Sándor.
Calea Regele Ferdinand: Delicately, Kálmán és Simon,
Dallmann Gyula, Marcy Gyula. ∞ Czinczár Imre Piața Mihaiu Viteazul 36. ∞ Jakab Ernő str. Jorga 5 ∞ Moldován József str. Regalá. ∞ Horváth Elek str. Regina Maria 17. ∞ Mártonffy Zsigmond Piața Stefan Cel Mare. ∞ Szilágyi Arthur Calea Victoriei 7. ∞ Sallak Dezső Calea Victoriei 38. ∞ Konkoly István str. Regina Maria

Jury-tagok:

Balázs Gyula, a Kereskedelmi és Iparkamara főtitkára. ∞ Ionel Aidica, a Reuniunea egyesület alelnöke. ∞ Rózsa Mór, a Siatul Negustoresc alelnöke.

Díjak:

I. díj 1000 lei, ∞ II. díj 750 lei, ∞ III. díj 400 lei. ∞ IV. díj 250 lei. ∞ V. díj 1 liter Bogusza Triple-See. ∞ VI. díj 1/2 liter Sherry-Brandy.

Szabad Tribün

Felekezeti egységet

Amikor a lerombolt Uj Kelet felépítésére megindult az általános nagy akció az erdélyi zsidóságban, egyre érezhetőbbé vált a kívánság, mely egyöntetűen töltötte el a zsidó ügyekkel foglalkozó lelkeket, hogy az Uj Kelet szakítva [eddigi és bizonyos tekintetben merevnek mondható álláspontjával, a cionista eszme kizárólagos propaganda eszkeze helyett az erdélyi és az összvidéki általános érdekeinek szószóló harcosa és védelmezője legyen. Megnyugvással vettük azt a hírt, hogy az Uj Kelet deferálva az erdélyi zsidóság egyik tekintélyes részének eme kívánsága előtt, a jövőben igyekezni fog figyelmét a zsidó nemzeti érdekeken kívül az általános a zsidó érdekekre is fordítani és különböző vélemények megnyilatkozási fórumánál a lap hátsó oldalán megnyitja a Szabad Tribün rovatot.

Engedjék meg, hogy én legyek az első, aki felkiált a szabadsággal, hogy a Szabad Tribün rovatban bizonyos általános érdekű zsidókérdést pendítsék meg annál is inkább, mert a közvetlen alkalmat erre az Uj Kelettel szoros kapcsolatban lévő Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség legutóbbi kiáltványában adta meg. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kiáltványával fordult Erdély zsidóságához, amelyben felhívja a szövetségtől egyelőre még távol álló zsidó közönséget és egyénekét, hogy az erők egységesítése céljából tömörüljenek a zsidó nemzeti szövetség zászlaja alatt. Én a magam részéről mindamellett, hogy anticionista vagyok, megérthetőnek tartom a nemzeti szövetség eme kívánságát és felhívását. Bizonyos az, hogy az erdélyi zsidóság gazdasági, kulturális és politikai érdekei messzemenően és eddig még alig tapasztalt módon nyernének védelmet, ha ez a tömörülés létre jöhetne. Ebben az esetben természetes, hogy teljesen másodrangú kérdéssé törpül az, hogy ez a tömörülés milyen zászló alatt: vajjon a zsidó nemzeti szövetség égisze, vagy pedig valamely más összefoglaló mozgalom keretében történik meg.

De éppen azért, mivel az erdélyi zsidóság jelenlegi gazdasági és politikai helyzetében maga a tömörülés és az intézményesen biztosított egység a fontos, teljesen elhibázottnak tartom a Zsidó Nemzeti Szövetség jelzett kiáltványát. Egyelőre ugyanis teljesen lehetetlennek tartom, hogy Erdély egész zsidósága a nemzeti szövetség keretein belül egyesülhessen. Egyelőre még igen tekintélyes azoknak a zsidóknak száma Erdély területén, akik nem tudnak egyetérteni a nemzeti szövetség politikájával és nem tudják a szövetség programját magukénak vállalni. Egyszóval vannak még bőven olyanok, akik a zsidó nemzeti eszmével, cionizmussal vagy ezeknek egy és más törekvésével szemben idegenül állanak. De minthogy, amint azt már említettem, az erdélyi zsidóságnak mégis csak egyik legfontosabb életérdeke az egységbe való tömörülés, és minthogy erre a tömörülésre szerény véleményem szerint a nemzeti szövetség, a már jelzett okánál fogva nem alkalmas, keresni kellene egy olyan módot vagy tömörülési lehetőséget, melynek keretei között az erdélyi zsidóság tényleg mint egységes néptest nyilvánulhatna meg.

Ezt a tömörülési lehetőséget pedig szerény

* Farkas Izsák felszólalásával megnyitjuk az Uj Kelet „Szabad Tribün” rovatát. Ez a rovat szabad rendelkezésére áll mindenkinek, aki a zsidó problémákhoz hozzá akar szólni.

véleményem szerint kizárólag a felekezeti egység platformjában tudjuk megtalálni. Minden reményünk meglehet arra, hogy a felekezeti egység felé tendáló törekvéseket és iniciatívát Erdély egész zsidósága osztatlan örömmel és megértéssel fogja fogadni és éppen azért úgy vélem, hogy a nemzeti szövetségnek tagadhatatlan nagy súlyát és politikai tekintélyét mindenekelőtt arra kellene felhasználnia, hogy Erdély zsidóságában a felekezeti

egységet megteremtési segítse. Ha a felekezeti egység meglesz, akkor már adva lesz egy keret, melyben Erdély egész zsidósága mint egységes közület tud majd fellépni a sors eshetőségei ellen és mint egységes közület sikeresebben fogja tudni megvédeni a közösség anyagi és erkölcsi érdekeit, mint amennyire mostani sajnálatos felekezeti szétziláltságában tenni tudja.

Farkas Izsák (Marosvásárhely).

Puccsot terveztek a német kormány ellen

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Berlin, március 23. A kormány messzeágazó összeesküvést fedezett fel, melynek Rossbach szolgálaton kívüli főhadnagy volt a vezetője. A Rossbach lakásán és a német nemzeti párt irodáiban megtartott házkutatás alkalmából terjedelmes bizonyító anyagok kerültek kézre. Az összeesküvők a Kapp-puccshoz hasonlóan a német birodalmi porosz államkormány eltávolítását a szocialista miniszterek merényletekkel való kipusztítását tűzték ki célul. Meg akarták kísérelni a német birodalmi gyűlés szétkergetését, a weimari alkotmány hatályon kívül való helyezését és proklamálni akarták a német nemzetiek és nemzeti szocialisták diktatúráját.

A vizsgálat folyamán kiderült, hogy a vezérek már mozgósították az egész német nemzeti és nemzeti szocialista tábor. A Berlin elleni felvonulás tervét is kidolgozták.

A birodalmi kormány mindent megtett, hogy az államcsínyre irányuló törekvést a legerélyeseb-

ben elfojthassa. A francia kormánynak ezekről a felforgató törekvésekről pontos értesülése van és tájékozott német körökben az a vélemény, hogy államcsíny esetén a franciák megvalósítanák a Berlinbe való bevonulás régi tervét.

Cuno Münchenben

Berlin, március 23. Cuno kancellár tegnap Münchenbe érkezett, ahol ünnepélyesen fogadták. A fogadás alkalmával tartott beszédében Cuno kijelentette, hogy Németország megőrzi nyugalomát és folytatja ellenállási politikáját.

Poincaré fut a németek után

Páris, március 23. Itteni szélső nacionalista körökben nagy a felháborodás Franciaország ama törekvése miatt, hogy a németekkel minél előbb tárgyalásokra kerüljön a sor. A szélső nacionalista sajtó azzal vádolja Millerandot és Poincarét, hogy valósággal futnak a németek után, kérve őket, hogy adjanak módot a tárgyalások megkezdésére.

Az angolok kiűrik Konstantinápolyt

Kemál szakított a franciákkal

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Páris, március 23. Kemál franciaellenes nyilatkozatot tett egy észak-szíriai küldöttség előtt, kijelentve, hogy Szíria ugyis az a terület, amelyet évezredek óta törökök laknak, nem maradhat francia kézen. Ezzel a nyilatkozattal megdőlt az 1921-iki októberi francia-török szerződés főtárgya.

London, március 23. A török ellenjavaslat tárgyalására külön csoportokat bíztak meg a politikai, jogi és pénzügyi kérdések tárgyalására. Haringtont várják Konstantinápolyból. Konstantinápoly fokozatos kiűritésére külön egyezményt készítenek elő.

* Hirdetmény. A „Poale Cedek” egyesületi tagjai ezton értesítettek, hogy folyó hó 25-én vasárnap délután 3 órától kezdve este fél 7-ig újból templom-ülőhelyeket vásárolhatnak az egyelet saját helyiségében Malom-utca 16. szám alatt. Ugyanekkor nem tagok is vásárolhatnak templom-ülést. Cluj, 1923 márc. 22. A „Poale Cedek” elnöksége.

* Hatvan éve használja mindenki a Brázay-sósorszesz-készítményeket. Elkészítje a Brázay Vegyipari Rt. Careii-Mariban.

Budai gyártmányu

Portland Cement

nagyban és kicsinyben
szápható az

Arad Kereskedelmi és Áruforgalmi R.-T.-nál,

mely ajánlja
a marosparti gyártelepén készített
minden méretű

vasbetonárut

u. m. faltéglákat, béléstesteket, csöveket, csőfejeket, kutgyűrűket, kádakat, étető és itató vályukat bármily mennyiségben.

Központi irodahelyiség:
ARAD, Bohus-palota, Iparbank helyiség
Telefonszám 8-80.

Eredeti gyári árak!

Eredeti gyári árak!

„HELIOS”

kötött-szövött árugyár lerakata
Cluj, Piața Unirii
(Főtér)
7.

Óriási választék kötött és szövött árukban, harisnyák és keztyűkben!

Mégis csak CZINK fest, tisztít vegyileg legszebben, legolcsóbban Cluj

NAGY MENNYISÉGŰ PORCELLÁN VAN RAKTÁRON

FISCHER

Főüzlet:
Cluj, Piața Unirii
13. sz.

Telefon:
városi üzlethez 10-02
raktárhoz 10-03

Tavaszi koldusok, kintornások és mindenféle szegény emberek

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Hull a napfény. Tarka sorokban édes örömmel hullámszik az utca. Erős emberpárok mosolygón feszítik nyakukat a napnak. Tavasz van... Beleszedül az utca. Serdülő lányok pajkosan nevetnek bele a napba. Apró kacajpatakok szakadnak fel mindenfelől és a nagy jókedv hatalmas örömfolyóvá duzzad. Tavasz van...

Fiatalember mosolyt dobnak a szembejövők felé. Levegő, mezőillat kapaszkodik össze. Öröm, öröm és napfény — sok-sok napfény.

Egyszerre megtorpan a jókedv. Éneklő, reszkető hangok nyöszörögnek be a nyüzsgésbe.

— Hogy az a magasságbeli, jóságos Uristen áldja meg mindkét kezével. Segítsenek egy szegény rokkant katonán.

Rángatózó, remegő emberi alak ül az egyik bolt kirakata előtt, borzalmas, ijesztő emberi karikatúra.

Katonaruha, torzonborz szakál, egy széles-szája sapka, amely éhesen várja a belehulló könyörpézeket.

És a szomorú embertörődék remeg, rángatózik, mint egy torz paprikajancsi.

Borzasztó! Az emberek odalökik a sovány alamizsnákat és menekülnek. Egy lépéssel arrébb már újra győzedelmeskedik a napsugár.

A sarkon hirtelen széthasad a hőmpolygó emberfolyam. Döbbenő szemmel, riadtra torzult szájjal állnak sofalat és nagy némaságban nyitnak utat a különös menetnek.

Hajó evez fel a korzón.

Két emberroncs egymáshoz kötözve. A kezén és térdén csuszki vergődő lassúsággal az embergomoly. Köcsmadzag fityeg a nyakán, azzal vonzolja maga után tirsát. Társa mereven szorítja kezébe a madzag másik végét, lába bizonytalanul tapogatózza a lépéseket. Világtalan.

— Drága jó uraim, ne felejtkezzenek el a szegény nyomorultakról, — esuklik ki belőlük a rimázkodás.

A tavasz eltűnt. Szánakozó részvételre komorúlnak az arcok. Egynemelyik ösztönös rémülettel tapogatózza a zsebe utat. És a borzasztó hajó nyomorult terheléssel kuszlik tovább, tovább. Még hallani éneklő szavukat: — Az Isten fizesse meg ezerszeresen.

Szügetek az örömfolyóban. Komor feltok a nap ragyogó tányerjén.

Koldusok.

Ember, akiknek ellensége a nevetés. Akiknek kenyerük a sírás, a legörbült száj, a tragikus ráncok, az örök panasz.

Nem örülnek a tavasznak, nem mosolyognak, nem szívják megelégedéssel tüdejükre a fuillatot. Nekik nem szabad örülni, nem szabad, mert rontja az "üzletet". Igen, az "üzlet". Mert üzlet a szomorúságuk, a sírásuk. Szomorú üzlet. Ami nekik üzlet — tragikumuk is. Bérbeadják nyomorúságukat, piacra dobják nyomorék tagjaikat, hogy megélhessenek. Mert ha nem sírnak ki maguknak, nem riasztanak elő szárnyú lojtyatékosságukkal a szánalmat, éhen halnának.

Lépjünk be néhány pillanatra a koldusok világába.

A harmonikás

Az unitárius kollégium lépcsője tövében félrebillent fejjel, tátott szájjal muzsikál a harmonikás koldus. Fekete pápaszem takarja a vaklát. Kicsi háromlábú széken görnyed, térdére könyörgő perselyt kötött lábszájjal. Nem kér sohse, csak a harmonikáját nyekergeti szünet nélkül. Megszólítom.

— Jó napot adjon Isten!

— Az Isten fizesse vissza ezerszeresen, — feleli alázatos megszokottsággal.

— Hogy megy a sora, öreg?

— Megéltünk Isten kegyelméből.

— Megéltünk? — kérdem csodálkozva.

— Csáládja is van?

— Van teleségem, egy kicsi gyerekem is.

Mindjárt jön az asszony, hozza az ebédet.

— Hol tanult meg harmonikázni?

— Itt-ott, találok jártam fiatalabb koromban.

— Egy kaptam a harmonikát egyszer egy parasztagadától, azt amit hallottam, utána muzsikáltam.

Jön az asszony a krumplilevessé, abbamarad a beszélgetés. A vak harmonikás előbb imádkozik, csak azután fog hozzá a kanalazáshoz, közben elégedetten dűnyög.

Az asszony elhozta a gyereket a karján, leül az öreg mellé. A koldus elkészül az ebédrel, az asszony összekapálja az edényt és a gyereket, hazafelé indul.

— Meddig leszek még koldusné — dühögja magában elégedetlenül utközben.

Ki tudja, mire vágyik?

A két testvér

A Széchenyi-tér sarkán ráakadok az egymáshoz költözött két nyomorékra. Ebédelnek. Most is egymáshoz vannak kötve, úgy ülnek egymás mellett az aszfalton szorosan összebujva. A láb nélküli osztja az ebédet és látó szemével pontosan egyformára méri a falatot.

Megvárom a rövid ebéd végét. Azután kérédek. A láb nélküli felel, a vak szorgalmasan bólogat. A lábátlan — harminckétéves — tíz évvel ezelőtt még aratott a Székelyföldön. Egy este a vérszomjas gőzparipa — a vasut — térdig harapta le mind a két lábát. Aztán szelnek cserzettették a kórházból. Két térdén végigcsuszta majdnem egész Erdélyt. Vásárról-vásárra, faluról-falura hurcolta magával nyomorúságos testét. Meghalt, jóllakott néha napján Isten kegyelméből és a jóakaratu emberek jóvoltából.

A vak katona volt. Jött egy puszkagolyó az olasz harctéren és kioltotta mind a két szeme világát. Előbb kényes uri hölgyek dédelgették puha, tiszta ággyal, anyás szeretettel. Később kikért az utcára. Kilencven lelt számolnak a kezéhez minden elcséj — a két szeme világáért.

Itt akadtunk össze a szálláson, meséli a láb nélküli, a Fellegvári-uton.

— Igen, — toldja hozzá a vak — gondoltuk ketten csak kiteszünk egyet, hát összetestvérsédtünk, egy kézre gazdálkodunk, megosztunk mindent testvérségen, a kilencven lelemet is.

— Ruhához hogy jutnak?

— Néha-néha juttat egy-egy óskaaruhát egy-egy finom ember, — feleli a láb nélküli. Egyszer az ószeren veszünk egy inget, megymást.

— Mosni, ki mos?

— Mosni? Nem kell azt kérem, hamarabb elrongyosodik, míg arra kerülne a sor.

— Aztán mindig ilyen jó egyetértésben élnek?

Nem felelnek, de látom, hogy a kezük egymásba talál és a láb nélküli szeméből peregnék a könnyek. A másik nem tud sírni...

A csibész

A Wesselényi Miklós-utca és a Szép-utca sarkán tilalomfa póznásodik élém. Áll merev-egyenesen, a karja derékszőgben nyul ki a járókelők elé. Megjelenése kissé pongyola. Nadrágja rojtokban csüng, egyik kabátujja csak a könyökéig ér, azontul meztelen. Feltűnően zseiros kalapja alól barna hajfűrt bugyan ki, alatta két ravasz, hunyorgó szem.

— Nagyságos ur, nem ettem két nap óta, sajnáljon meg egy szegény, nyomorult fiut — és felém tolja a kezét.

Sírásra görbiti a száját és újra kezdi. Pénzt és cigarettát nyomok a markába. Borzasztóan meg van hatva, ennyire nem számított. Sikerült a bizalmába férközni. Rám mosolyog.

— Hogy megy az üzlet fiu?

— Bizony rosszul, sok a nyomorék, eleszik előlem a kenyeret, mert az emberek inkább azoknak adnak.

— De azért csak meg tudsz élni?

— Ugy-ugy, azelőtt jobb volt, — sóhajtja.

— Miért, azelőtt többet adtak?

— Akkor vasuton dolgoztam, — magyarázza — felszálltam a vonatra, két-három állomást utaztam, végigkoldultam a vonatot. Az jó bolt volt, mindenki adott valamit. Tetszik tudni, az emberek

szégyelnek nem adni, ha más is látja, — vigyorog.

— Miért hagytad abba, ha jól ment? — kérdem.

A fiu arca hihetetlenül szomorú lett.

— Lelőknek a kalauzok. Tilos a vonaton a koldulás. Lecsuknak érte. — Lekonyítja a fejét.

— Látom, azért érted a mesterséged — dicsérem.

Megered a nyelve és kiderül az arca.

— Tudom a dolgot — mondja jelentőség-teljesen. — Ha urfi látok kisasszonnyal, csak a kisasszony elé állok, oszt az urfi mindig odalök pénzt. Ha meg gyerekek jönnek urak, hát a gyerek elé állok. A gyerek addig kunyorál az apjának vagy anyjának, míg adnak neki egy leit, hogy ideadhassa.

— Miért nem megy inkább dolgozni? — kérdem hirtelen.

— Dolgozni, — motyogja és gyanakodva néz végig rajtam.

— Nem tudok dolgozni, ke-zít csokolom. Be-eteget vagyok, gye-enge vagyok — hadarja éneklő sirással. — Itt a koldulási engedélyem — és valami gyűrött, piszkos papírfélet halászik ki a zsebéből.

A művészek

Mert legszebb tánc a shymmi, tara-ram-tantata, nyekergi a verkli a posta előtt. Az utca gyerekei összefutnak, maszatos ujjukat a szájukba dugják és úgy csodálkoznak rá a cifrára festett sipládára. A verkli kajjalábu, vézna fiatalember tolja, egy másik, tízenyolc év körüli suhanc — egészségesnek és erősnek látszik — forgatja a masinát, amelyből egyre ömlik a legujabb sláger. Egy tizenhárom év körüli kamasz, beszaladgálja az udvarokat, sapkájával a kezében, innen is onnan is összeszed egy kevés gyűrött aprópénzt. Legtöbbit a cselédek adnak — úgy láttam. Kettő összefogózkodva táncot is jár a verkli muzsikájára.

— Hogy jövedelmez a koldulás? — kérdem a kajjalábut.

Leteszi a rudat, végig néz tetőtől-talpig.

— Mi nem vagyunk koldusok — mondja tempósan.

— Nem? — kérdem csodálkozva.

— Nem, mi zeneművészek vagyunk. Mi zenélünk és akinek tetszik, fizet érte. Így csinálnak a legelőkelőbb cigányprimások is a kávéházban — teszi hozzá önérettel.

— Igaza van, hagytam rá és befordultam egy vendéglő kapuján.

A vendéglő kapujában héjjaként csap rám egy tucat asszony és férfi. Mind egyszerre beszél, hadonász, magyaráz, rángatja a kabátom.

— Gebst mer a neduwe!

Egymást lökdösik, mindegyik elsőnek akar hozzámérni. Végre egy égő vörösszakállas mozgékony kicsi ember élémbe tolakszik. A kaftánja nem is peccsés, az egész kaftánja egyetlen peccsét. Peccsétén kívül nincs is semmi rajta, csak egynéhány lyuk. A kalapja, ha nem a fején, volna futballabdának néztem.

— Sulem alechem, — mondja és orrom elé feszíti tenyerét.

— Alechem sulem, — felelek vissza és várok.

— Nü gebst mer a neduwe! — mondja most már fenyegetőleg.

Beleteszek egy leit a tenyerébe és tovább akarok menni.

— Egy leit ad nekem? Nekem? — hangsulyozza újból, — holnap sábesz van Miből csinálnak én sábeszt, mit gondol? Egy leiből?

Ne, gondolom magamban, ebben igaza van és adok még egy leit.

— Megnézi, a szeméhez emeli, de nem enged el a kabátom.

— Uram, maholnap férjhez kell adnom a lányom, a Taubelét — bis hindertundzwanzig — adjon még egy leit, böki ki, kell gyűjteni a hozományt.

Hát, hiszen ebben is igaza van, gondolom és odaadom a harmadik leit.

— Bleib'nse gesind, — kiáltja utánam.

— A schwarze Jahr, — dűnyögi valamelyik. Nyilván az, akinek nem jutott az alamizsnából...

J. F.

Coloniale Kereskedelmi R.-T.

Állítja: Fűszer, gyarmatáru, export-import
cikkeit! A Temestvári Malmalom Üzeméhez
tartozó összes malmok üzemének fölerakata

Narosvásárhely

— Előt

tőnk, hogy
dennemű es
expediálására
lenességre is
levélig beje
bolt Uj Kele
irattár és cim
olyan mélyre
rövid ideig m
ványos téved
reklamációjár
pótoljuk.

— A Z

frodájának k
irodaja közli
alatt. Ez az ő
sessel válaszol
küldünk meg
is nyomatékosi
ket, hogy che
nemzetilap-pe
még ki nem t
a bogtyult ösz
hészám) és az
gösen küldjék
kertváros akci
gyelnet. Elhur
tó megörökít
találkozni kel
minden tisztel

— A n

mális árak e
sitónk jelenti
ma kérvényt
tushoz, amely
maximális ára
rosok kifejtik
san fog kihat
kéri a husi
latforgalmi ad
Romániában
mazott.

— Reha

Még emlékezet
hány tisztvisel
tási pör kapc
több letartozta
zött volt Russ
mulva szabadd
jezték be a v
Russu szerepét
nap kapta ké
elfoglalta hiva

— Főle

viselőinek fiz
ma tárgyalta a
emelésére vona
találta a kis f
és elhatározta,
együttvéve neg
A felemelt fiz
érvénybe.

— Házl

pártban. Berl
házkutatást ta
ségében és az
sok vezetőtagja

— Nagy

Nagyváradit t
tegnap újabb
tel a határván
mélyvonat egy
kiben Irimie v

Mapro
Cluj-Koloz

Rothm

HIREK

— **Előfizetőinkhez!** Fölkérjük t. előfizetőinket, hogy az Uj Keletre vonatkozó mindennemű esetleges reklamációikat, akár a lap expedálására, akár valamely tapasztalt rendelkezésre is vonatkozik az, kiadóhivatalunknak levélileg bejelenteni sziveskedjenek. A lerombolt Uj Kelet újjászervezése, a kiadóhivatali irattár és címkészlet újonnan való lefektetése, olyan mélyreható és komplikált munka, hogy rövid ideig még elkerülhetetlenné teszi a szórványos tévedéseket, de t. előfizetőink levélbeli reklamációjára a panaszolt hiányokat azonnal pótoljuk.

— **A Zsidó Nemzeti Alap Erdélyrészi Irodájának közleménye.** A Zs. N. A. erdélyrészi irodája közli: Az iroda most van teljes átszervezés alatt. Ez az oka annak, hogy egyes levelekre késéssel válaszol. Rövidesen pontos munkaprogramot küldünk meg bizalmiférjainknak. De már elhelyült és nyomtatékosan felkérjük összes bizalmiembereinket, hogy chol-hamoed Peszachkor minden zsidó nemzeti alap-perselyt — amelyet ebben az évben még ki nem írtettek — okvetlenül írtessék ki és a begyűlt összeget, név, foglalkozás, lakás (utca, házszám) és az összeg pontos feltüntetésével sürgősen küldjék be címünkre. Egyben a Nordau-kertváros akcióra is felhívjuk bizalmiembereink figyelmét. Elhunyt nagy mesterünk emlékének méltó megörökítésében, a Nordau-kertváros-akcióban találkozni kell minden zsidóknak és nagy zsidó minden tisztelőjének.

— **A nagyváradi husiparosok a maximális árak eltörlését kérik.** Nagyváradi tudósítónk jelenti: Az itteni husiparosok szövetsége ma kérvényt nyújtott be Péter Julián prefek-tushoz, amelyben a husárukra megállapított maximális árak felfüggesztését kérik. A husiparosok kifejtik, hogy a szabad verseny hatásosan fog kihatni az árak kialakulására. Egyben kérik a husiparosok a kétszázalékos városi átlátforgalmi adó megszüntetését, amelyet egész Romániában csak Nagyváradi városa alkalmazott.

— **Rehabilitálták a városi főszámvevőt.** Még emlékeztet az a vizsgálat, amit a város néhány tisztviselője ellen vezettek egy marhaszállítási pör kapcsán. A vizsgálat első stádiumában több letartóztatás történt és a letartóztatottak között volt Russu főszámvevő is, akit néhány nap múlva szabadlábra helyeztek. Az ügyben most fejezték be a vizsgálatot, amely teljesen tisztázta Russu szerepét. A meghurcolt főszámvevő tegnap kapta kézhez a felmentő ítéletet és ma ismét elfoglalta hivatalát.

— **Főlemelték a villamosművek tisztviselőinek fizetését.** Kolozsvár városi tanácsa ma tárgyalta a villamosművek tisztviselőinek fizetés-emelésére vonatkozó kérelmet. A tanács indokoltan találta a kis fizetések telemelését célzó kéréseket és elhatározta, hogy a törzsfizetést és a pótlékokat együttvéve negyven és ötven százalékkal felemeli. A felemelt fizetések a jövő hónaptól kezdve lépnek érvénybe.

— **Házkutatás a németországi liberális pártban.** Berlinből jelentik: A rendőrség tegnap házkutatást tartott a német liberális néppárt helyiségében és az ott elköszött iratok alapján a párt sok vezetőtagját letartóztatta.

— **Nagy ezüstesempészet Biharpuspökön.** Nagyváradi tudósítónk jelenti: Biharpuspökön tegnap újabb nagyszabású ezüstesempészt fedezett fel a határvámorség. A Nagyváradról induló személyvonat egyik elsőosztályú kocsiját Biharpuspökön Irimie vámfelügyelő és Lukács detektív szor-

gosan átkutatták. Az egyik fülkében az ülés alatt a fűtőkészülék között nagymennyiségű ezüstöt találtak, amelynek értéke meghaladja a 150 ezer leit. Keresték az ezüst tulajdonosát, de az nem jelentkezett. Az ezüstöt elkobozták és a tulajdonos után folytatják a nyomozást.

— **Bolgár komitácik román hadbíróság előtt.** Szófiából jelentik: A bolgár kormány hozzájárult tizennyolc fogvatartott komitácisi kiadásához, akik Romániában, Kadrlater környékén sok bűntettet követtek el. A komitácik felett a román hadbíróság fog itélkezni.

— **Hoffmann Ödön: Huszeréves álom.** Egy törökarcu, kókuszbaraszemű, hamuszín ember írásai Keletről. Sok meglátás, még több elképzelés. Élénk mozgatóerő, kevés stílus. Történetek, amelyek közül legérdekesebb a „Kaland” című, legfantasztikusabb a „Csildrak-szoros titka”, legirodalmasabb a „Tropikus szerelem”. A „Huszeréves álom” nem volna rossz téma, de zavaros és megbukik a szépségnélküliségen. A „Marlakók”-at megemlíti a mai idővel való kapcsolata. A „Café Nyugat” ami a kötet elején áll, a szerző pályájának irányát mutatja. Vissza Keletre, most már még keletebbre, akár Kinába. Csak Európából el! Az életet igénylő embernek ez a menekülő elvelése teszi hibái ellenére rokonszenvenessé a könyvet.

(b. a.)

— **Csalás az egész Tutankhamen-eset.** Van Oss, a „Haagsche Post” munkatársa, a következő és az egész világ Tutankhamen-lázat lehűteni igyekező cikket írja lapjának Luxorból: Amint hollandi lapokból látom, ez az egész bolond Tutankhamen-szenzáció hozzánk is eljutott már. Az egész fölfedezést fölfújták. Kétségtelen, hogy a legújabb egyiptomi királysir feltárára némi jelentőséggel bír az egyiptológusokra, a kutatókra, de tulajdonképeni oka, hogy ezt a nagy világszenzációt csinálták belőle, az, hogy Egyiptom a legutóbbi időben, husz angol hivatalnok meggyilkolása miatt, elvesztette idegenforgalmát. Most aztán kellett valami, ami a világ minden tájáról ismét odacsodítse a gazdag utazókat. Három hónapja folyt már a londoni „Times” segítségével az egyiptomi idegenforgalom érdekében kifejtett propaganda, míg végre szerencsés körülményeként megtalálták a luxori királysirt. Napról-napra újabb és újabb „leletekkel” csalják ide a közönséget, de akik egy kissé is megfigyelik a dolgokat, csakhamar rájönnek arra, hogy a kairói archeológiai muzeumban sok olyan régebbi lelet van, amely értékben és érdekességben hatalmasan felülmúlja a mostani luxori leleteket. Most már azonban teljesen sikerült a trükk, Egyiptom tele van idegenekkel és ugy látszik, az egész dologban csak ez a fontos. A tudományos világban is erős kétélyek kapnak lábra lord Carnarvon leletei irányában. Báró Bissing, az utrechtii egyetemen az egyiptológia tanára, legutóbb azt írta egy cikkében, hogy a leletek és az építmény alaprajza azt bizonyítja, hogy nem is királysir az, amelyről szó van, hanem ugynevezett elraktározóhely, olyan, mint aminőt negyven év előtt Deir el Bahriban találtak, ahol a mostaniaknál semmivel sem csekélyebb értékű leletek kerültek napvilágra.

— **Házasság.** Friedmann Herminke Nagymihály és Markovits Kálmán kereskedő Szinervár-alja jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

— **Gyógyítás színekkel.** Rendkívül érdekes hír érkezik Newyorkból a színekkel való gyógyítás eredményeiről. Hogy színekkel egyáltalában gyógyítani lehet, azt már Goethe megállapította, amikor felhívta az emberek figyelmét arra a változásra, amely különböző színek látásakor a kedélyben bekövetkezik. Newyorkból most azt jelentik, hogy Babbitt orvostanár, a kiváló szinfiziológus, aki már régóta végez kísérleteket a színekkel való gyógykezelés terén, odáig jutott kutatásaiban és prakszisében, hogy már nemcsak ideg- és kedélybetegségeket,

hanem szervi bajokat is képes gyógyítani. Mégpedig: gyulladásoknál, (torokgyulladásnál, tüdőgyulladásnál, vesegyulladásnál) kék üvegen keresztül bocsátott napsugarakkal, vérkeringési zavaroknál, érelmeszesedésnél, vérbajoknál vörös üvegen át bocsátott fényvel (lehet villamosság is) gyomor-, vese- és májbajoknál pedig biborszínű sugarakkal. A sugarakat a megbetegedett szervekre vetik, amiáltal az illető szervekre erős fényhatást gyakorolnak. A heliotherapiát kezelés Babbitt tanár módszere szerint mindjobban terjed az Egyesült-Államokban.

* **Targu-Mureson** (Marosvásárhelyen) az Uj Keletre előfizetni dr. Erdélyi „Ideal” illatszer-tárában lehet.

* **Hazudik a muzikaszó, — ha nincs Szilágyi Curacao.**

* **Siovits és Israel** festészeti műterme Str. Baritiu (v. Malom-a.) 12.

* **Megnyílt Hirsch Antal** úri divatszalonja Cluj, Ferencz József-ut 115 sz. alatt. Szövetekben dúsz választék, olcsó árak, szolid és pontos kiszolgálás.

* **Legújabb divat szerinti rubák** Lukács úri divatszalonjában készülnek Wesselényi-u. 20-150 emelet. Szolid és pontos kiszolgálás.

* **10 napig tartó nagy kiárusítást** rendez mélyen leszállított árakkal

Izzák Testvérek

Calea R. Ferdinand 63. sz.

1 m. 120 cm. gyapjuszövet	L. 192.—
1 „ svejci grenadin	„ 78.—
1 „ Ia. kelengyevászon	„ 36.—
1 „ Ia. csipkefüggöny	„ 37.—
1 pár női vagy férfi harisnya	„ 15-50

Összes raktáron levő itt fel nem sorolt cikkek legolcsóbb árban.

של מדה של מדה Raktáron

cukor, kávé, frank, bors, kókusz, ecetszesz, csokoládé stb. cikkek legjutányosabb áron kapható

Samoil Noszin

Cluj P. M. Viteazul (Széchenyi-tér) 34

Telefon in-
terurb. 6-87

1619

Telefon in-
terurb. 6-87

BUTORŰVEGEKET, TÜKRÖKET

Barok, csillag és virágcsiszolással valamint adótt rajzok után

művészi kivitelben készít

HUNWALD, üvegcsiszoló és tükörgyára

CLUJ-KOLOZSVAR, Str. Vlahuta (v. Bolyai-utca) No. 3.

Hibás tüköröket újra foncsoroz o o o

Markovits F. ékszerész!
Cluj-Kolozsvár, Vesselényi-utca 20. sz.

Arany- és ezüst ékszerek, kinaezüst és ezüst dísz tárgyak választéka. Szolid és pontos kiszolgálás. Tört aranyat, ezüstöt, briliántot legmagasabb napi árakon veszek!

Rothmann Márton szabókellékek és Cluj, str. Matia (v. Mátyás kir.-utca) 2. sz. rövidáru raktára. Eladás nagyban és kicsinyben. Vidéki megrendeléseket postán eszközölök

TUNGSRAM

A legjobb villanykárta!
Mindenütt kapható!

KÖZGAZDASÁG

A hitelezői védegyelet, az új munkatörvény és az építkezési krízis a Kamara Közgyűlése előtt

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara március 28-án, szerdán délután 3 órakor rendes közgyűlést tart, amelyen a kereskedelmet, az ipart és a közgazdasági élet többi kategóriáit közelről érintő, fontos kérdések kerülnek tárgyalás alá. A közgyűlés tárgysorozatát a szokásos elnöki bejelentések vezetik be, majd a titkárcok teszik meg ügyforgalmi jelentésüket és a kamara számvizsgálóbizottsága számol be a kamarai vagyon átvételéről, amelyet a decemberi alakuló közgyűlés határozata értelmében fogantatosítottak.

A közgyűlés fogja jóváhagyni a kamara 1923 évi költségvetését, amelyet az elnökség ebben az évben csak kilenc hónapra — április 1-től december 31-ig — állított össze. Romániában ugyanis úgy az állam, mint a köztisztviselők büdzséjének összeállításánál az eddig szokásos április 1-től március 31-ig tartó költségvetési év régi rendszerét megszüntetik és az 1924. évtől kezdve a január 1-től december 31-ig terjedő polgári év keretében illesztik be a kiadások és bevételek költségelőirányzatát. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara is átvette a reformot.

A hitelezői védegyelet kérdése

A tárgysorozat egyik legfontosabb pontja az erdélyi és bánáti egységes hitelezői védegyelet megalakításának kérdése. A jelenlegi labilis közgazdasági viszonyok között és a valutakurzusok nagy kilengésű hullámzása idején minden kereskedőnek, iparosnak és gyárosnak, a termelési kategóriák mindegyikének elsőrendű érdeke a háború előtt kitűnően bevált hitelezői védegyelet intézményének újból való megszervezése és a hiteltudósítás rendszerének megerősítése. Az erdélyi és bánáti nagyobb kereskedelmi és ipari gócpontok: Arad, Brassó, Marosvásárhely, Nagyszeben, Nagyvárad, Temesvár és Szatmár kereskedelmi és ipari életének vezetői részéről a hitelezői védegyelet megszervezésére irányuló akciókról már részletesen beszámolt az Uj Kelet. Most már komolyan remélhető, hogy a kamara közgyűlésén sikerül teljes összhangba hozni ezeket a közös cél elérésére irányuló törekvéseket.

Az új munkatörvény

A közgyűlés tárgysorozatának másik fontos pontja az új munkatörvény, Marzescu miniszter Codul Muncii törvénytervezetének letárgyalása. Bár a törvényjavaslat szövegét hivatalosan a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarának még mindig nem küldték meg, a kamara vezetősége mégis idejében állást foglalt az erdélyi munkaadók érdekeit veszélyeztető törvénytervezettel szemben.

A kamara terjedelmes memorandumot intézett a kereskedelmi minisztériumhoz, amelyben arra kérte hogy az új törvényjavaslat összeállítására előtérítse ki és hallgassa meg kereskedelmi és iparkamarák, valamint a különböző szabad érdekképviseletek véleményét. Ennek dacára a közmunkaügyi minisztérium ismétellen mellőzte az érdekeltek meghallgatását és az erdélyi és bánáti viszonyok figyelembevétele nélkül készítette el a Codul Muncii-t, amely súlyosan sérti a kereskedelem és ipar érdekeit és törvényerőre emelkedése esetén az erdélyi és bánáti termelést hosszú időre visszaveti.

A kamara közgyűlése erélyes állásfoglalásra készül az új Codul Muncii-val szemben.

Az építkezési krízis megoldása

Jelentést tesz a kamara vezetősége a lakáshiány megoldására és az építkezési krízis szanálására indított akciójáról is, amelyről az Uj Kelet annak idején részletesen beszámolt. Mint ismeretes, megalakult a városépítési bizottság, amely a kamara és a katonai parancsnokság képviselőjével közösen interveniálni fog a Banca Nationalánál, hogy milyen módon lehetne azokat, akik építtetni akarnak, olcsó kölcsönhöz juttatni. Ha a közgyűlés elfogadja az előadói javaslatot, a kamara előterjesztést tesz a kormánytól olcsó építkezési anyagok kiutalására és olcsó vasúti szállítási díjak engedélyezésére. Szorgalmazni fogja a kormánytól az

5 millió leinél nagyobb alaptőkéjű vállalatok építkezési kötelezettségeinek végrehajtását is.

Levelező tagok választása és indítványok egészítik ki a közgyűlés tárgysorozatát. A kamara közgyűlése iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg és a tagok teljes számban vonulnak fel a fontos kérdések megtárgyalására.

Bukarest másfélmilliárdos kölcsönt kapott Angliától. Bukarestből jelenti tudósítónk: A főváros egymilliárdkétszázmillió lei kölcsönt vesz fel Angliától hét és egyegyed százalék kamatra és harmincevi amortizációra. A kölcsön felvételére vonatkozó szerződést már aláírták. A kölcsönösszegből háromszázmilliót az utcák javítására, százezer forintot az állami munkálatokra, a többit pedig a főváros különböző szükségleteire.

Az exportörök devizaügyletei. A Banca Nationala a következő körrendeletet intézte a romániai exportörökhöz: A devizaügyletet korlátozó rendelet harmadik cikkelye kimondja, hogy idegen devizában ügyletet Romániában csak a lei napi kurzusán lehet kötni. A bankok kötelesek ezeket a devizákat a hivatalos árfolyamon az exportörök rendelkezésére bocsátani. A fenti rendelkezés alól a 192. cikk alapján kivétel az amerikai csekkek kifizetése. Az amerikai kivándorlók a kivándorlásukhoz szükséges dollármenyiségeket megkaphatják dollárban. Hasonlóképpen kaphatnak idegen valutát azok a petroléumexportörök, akik petroléumtermékeket exportálnak és szondakellékeket importálnak. A központi devizafelügyeleti hivatal felhívja az összes exportöröket, hogy minden hónap végén terjesszék be a következő adatokat: Mennyi az a devizamennyiség (valutánként részletezve) amit bevettek és mennyire lesz szükségük a következő hó folyamán. Milyen bankkal állnak összeköttetésben és kinek adták el a kapott devizákat.

A napilapok új hirdetési díjszabása április elsejétől. A „Brassói Lapok”, „Ellenzék”, „Keleti Újság”, „Szamos” és „Uj Kelet” című napilapok a napok óta tartó hirdetési díjszabásra vonatkozó tárgyalásaikat lezárták és határozatuk alapján 1923. évi április hó elsejével a következő egyöntetű díjszabást léptetik életbe: hirdetési oldalon négyzetcentimétere három lei, szövegoldalón 4-50 lei. Legfeljebb egy évre szóló kötéseknel sorozatos hirdetésekre a következő engedmények adhatók: 1000 négyzetcentiméternél 10 százalék, 1500 négyzetcentiméternél 20 százalék, 2000 négyzetcentiméternél 30 százalék, 3000 négyzetcentiméternél 50 százalék.

Valutapiac március 23-án. Bukarest. Devizák: Páris 14-20, London 995, Newyork 214, Róma 10-45, Zürich 40, Prága 645, Bécs 31, Berlin 110, Budapest 7 1/4.

Bukaresti tőzsde: Márka 140-150, léva 120-125, török lira 125-130, font sterling 1000-1005, francia frank 1390-1400, svájci frank 40-40 1/2, lira 1000-1030, drachma 27-30, dinár 200-205, dollár 210-212, napoleon 820-830, osztrák korona 31-32, magyar korona 6-6 1/2, cseh korona 610-620, lengyel marka 60-65.

Zürich. Nyitás: Berlin 262-50, Newyork 539-50, London 2533, Páris 3600, Milano 2650, Prága 1602-50, Budapest 12, Belgrád 555, Bukarest —, Varsó 112-50, Bécs 75, Bécs bélyegzett 76.

Berlin. Nyitás: Zürich 3860, Newyork 20.900, London 98.000, Páris 1390, Milano 1020, Prága 619.

Budapesti értéktőzsde. Nyitás: Salgó 125.000, Rima 18.400, Déli vasút 18.000, Kőszén 323.000, Államvasút 73.000, Cukor 440.000-450.000, Olajipar 18.500, Ganz-Danubius 2.300.000.

SPORT

Kolozsvári bajnoki mérkőzések. Március 25-én, vasárnap befejezik az őszi szezon hátralékos bajnoki mérkőzéseit. A sorsolás alapján a következő ifjúsági, szöv. díj és elsőosztályú bajnoki mérkőzések kerülnek eldöntésre. Délelőtt a CFR ifj.—Elite ifj., bíró Dézsy; KAC ifj.—KKASE ifj., bíró Kopecznyi; Haggibbor ifj.—Universitatea ifj., bíró Petrán. Délután KMTE ifj.—Victoria ifj., bíró Czinczár Imre. Szövetségi díj. Haggibbor II.—Victoria II., bíró Grimm Kálmán; KAC II.—Universitatea II., bíró Adorján Ödön. A nap szenzációja a Haggibbor és Victoria első csapatainak, valamint a KAC és Universitatea együttesének I. o. bajnoki találkozása lesz. Előbbit dr. Valianu Sabin (Universitatea), utóbbit Vida Andor szöv. bíró vezeti. A Haggibbor—Victoria mérkőzés a bajnokság őszi helyezési sorrendjét lesz hivatva eldönteni. Akármelyik csapat győz, a bajnokság élére kerül. Eldöntetlen eredmény esetén mindkét csapat megőrzi vezetőpozícióját. Ugy a Haggibbor mint a Victoria komplett felállításban szerepel és így nívós, izgalmas mérkőzés ígérkezik. A KAC—Universitatea mérkőzés teljesen nyílt. Major játékjogát még mindig nem adták vissza és így a KAC csatársorának egysége még nem állott helyre.

A KAC Brassóban. A KAC csapata a husvétii ünnepek alatt Brassóban a Brasovia csapattal tart barátságos mérkőzést.


A bírák bizottságának ülése. A kolozsvári bírák bizottsága csütörtökön este tartott ülésén elhatározta, hogy üléseit a jövőben minden héten csütörtökön este 8 órakor a szövetség Strada Avram Jancu (volt Petőfi-utca) 16. szám alatt levő helyiségében tartja meg.

Bíróvizsga Kolozsvárt. A Bírák Testülete országos vizsgáztató bizottsága azzal a tervvel foglalkozik, hogy az ősszel megtartott bíróvizsgán újabb gyakorlati vizsgára utasított jelöltek részére a rendes tavaszi bíróvizsgától függetlenül gyakorlati vizsgát tart.

Budapest husvétii futballprogramja. Budapestről jelenti tudósítónk: A budapesti vezetők klubok a husvétii ünnepekre nemzetközi program összeállítását határozták el. Az MTK és az FTC Dánia sok éven át volt bajnokcsapatát, a Bold Kluben Kopenhágot költötték le két mérkőzésre, míg az UTE a maga nemzetközi attrakciójával, a bécsi WAF csapatával kapcsolódott be a husvétii nemzetközi programba. A szenzációs mérkőzések megtartását azonban veszély fenyegeti, mert a dánok a husvétii vendégjüket — arra való hivatkozással, hogy játékosaik nem kapnak szabadságot — le akarják mondani. Az MTK azonban ragaszkodik a dánok budapesti szerepléséhez és közölte vezetőikkel, ha nehézségek vannak egyes játékosok szabadságával, nincs ellene kifogása, ha csapatukat a Bold Kluben 93. a tavalyi bajnokcsapat játékosival erősítik meg. Ha a dánok ilyen feltétellel mellet sem jönnek, úgy az MTK—FTC bajnoki mérkőzést bonyolítják le a husvétii ünnepek alatt, de tervbe vették a Springer-vándordíj lejátszását is, amelyen a díj szabályzata értelmében a bajnokság négy első helyezettje, az MTK, FTC, UTE és Törekvés csapatai vennék részt.

A „Haggibbor” csapatainak felállítása a vasárnapi mérkőzéseken. A „Haggibbor” I., II. és ifjúsági csapata a következő felállításban fog szerepelni a vasárnapi mérkőzéseken: I. csapat: Sámson, Pollák, Lazarovics, Virág, Braun, Jacobi Dudi, Nyul, Reményi, Bornstein, Rosenberg, Gidáli, tartalékok: Baumzweig IV., Rosenfeld Ferenc. II. csapat: Schwartz Andor, Weiss, Schwartz L., Baumzweig III., Weiss Béla, Feuermann, Baumzweig II., Rimóczy, Bernát, Ankrant, Winkler, Pál (kapus), Mund, Diamandstein, Rosenberg II., Rosenberg I., Klein, Léb, Baumzweig IV., Geist, Deutsch, tartalék: Hirsch. A csapatintézőség felhívja a játékosokat, jelenjenek meg félórával a mérkőzés előtt az öltözőkben.

Felelős szerkesztő: DR. MARTON ERNŐ

Nézzük meg ma este a  Bogza kirakatversenyét!

SZINH

Szombat d. u.
(Operette-
Olcsó hel-
Szombat 7 órak
(Jegyek
Radjami-
leon-Ekec
Szombat 11 óra
Rendes he
Vasárnap d. u.
sorozat-sz.
Sümege, M
József, Fő
Vasárnap este 8
evangelik
Premiere-
Vasárnap este 11
(Operette-
Operette-
száma 31.
Hétől este fél 8
Napi bérl
314. szám

* Közpon
nagy előadás.

Játék. A
a keddi esti pre
melyet szerzője
bemutatni. Kite
dezési munkáva
ötleteit, gondol
kedden este pre
szerdán este ped
kerül színpa.

Krisztus.
ményt: Vasárna
tásra kerül a K
passió játék, am
testesíti meg a
szivetrázo tragé
előadásában a s
résztvesz, de es
lőknek úgy, hog
Hétől este meg

Bajadér t
este (pont 7 óra
után 3 órai kez
népszerűvé vál
alkalmával Ode
Somogyi, Nagó
nap délután ped
Mariettet Nemé

T
hogy üz
Mih. Vi
M
közölj
szünk.
sabban
K
Telefon

So

Viseljen sok előnye miatt



kaucsuk cipő-sarkot és cipő-falpat

SZINHÁZ - MŰVÉSZET

Heti műsor:

Szombat d. u. 3 órakor: Hazudik A Muzsikaszó. (Operette-ujdonág, 9-edszer. R.Halász Babával. Olcsó helyárakkal. Jegyek sorozat-száma: 308.) Szombat 7 órakor: rendes helyárakkal, bérlétszűnetben. (Jegyek sorozat száma: 309.) Odette-Kolbay, Radjami-Virág Lajos, Mariette-Somogyi, Napoleon-Ekecs, Fülöp-Izsó, Primpinette-Lövey.) Szombat 11 órakor: Morfium. (Ujdonág, 6-odszor. Rendes helyárakkal. Jegyek sorozata száma: 310.) Vasárnap d. u. 3 órakor: rendes helyárakkal. (Jegyek sorozat-száma: 311.) Odette-Kolbai, Radjami-Sümegi, Mariette-Neményi Lili, Napoleon-Berky József, Fülöp-Izsó, Primpinette-Lövey.) Vasárnap este fél 8 órakor: Krisztus. (Passió-játék az evangélium nyomán. Általános bérlétszűnetben. Premiére-helyárakkal. Jegyek sorozat száma: 312.) Vasárnap este 11 órakor: Négy asszony — egy asszony. (Operette-repriz. Szenes legény, szenes leány.) Operette. Rendes helyárakkal. Jegyek sorozat száma 313.) Hétfő este fél 8 órakor: Krisztus. (Rendes helyárakkal. Napi bérlét 11. szám C. Jegyek sorozat száma: 314. szám.)

* Központi télikertben minden este 9 órakor nagy előadás. Beleptidij nincs. 1425

A színházi iroda hírei:

Játék. A színház rendkívüli szeretettel készül a kedő esti premiére, amikor Indig Ottó első drámáját, melyet szerzője komédiának nevez, a Játékot fogják bemutatni. Kitérő szereposztással a körültekintő rendezési munkával iparkodik a színház a magyar szerző ötleteit, gondolatait és intencióit szolgálni. A Játék kedden este premiére bérlétszűnetben s premiére helyárakkal, szerdán este pedig, rendes bérlétszűnetben s rendes helyárakkal kerül színpadra.

Krisztus. Oles plabátok hirdetik a nagy eseményt: Vasárnap este a magyar színházban bemutatásra kerül a Krisztus c. magával ragadó, hatalmas passió játék, amely színes képekben és szárnyaló nyelven testesíti meg az evangélium nyomán a Golgotának süvegrázó tragédiáját. A rendkívül mozgalmas darab előadásában a színháznak csaknem valamennyi tagja részt vesz, de emellett egész tömege a mellékszereplőknek ugy, hogy a színpadon 200 szereplő fog játszani. Hétfőn este megismétlik a Krisztus előadását.

Bajadér tizedszer és tizenegyedszer. Szombaton este (pont 7 órai kezdettel) tizedszer s vasárnap délután 3 órai kezdettel 11-edszer adják a példátlanul népszerűvé vált Bajadér-t. A szombat esti előadás alkalmával Odettet Kolbay, Radjami Virág, Masiennet Somogyi, Nagoleont pedig Ekecs fogja játszani. Vasárnap délután pedig Odettet Kolbay, Radjami Sümegi, Mariettet Neményi és Napoleont Berky fogja játszani.

ÜZLETÁTHELYEZÉS!

Tisztelettel értesítjük n. b. vevőközönségünket, hogy üzletünket megnagyobbítva Rudolf-ut45 szám alól Piata Mih. Viteazul (Széchenyi-tér) 34 szám alá helyeztük át. Midőn ezt becses tudomásukra hozzuk, egyben azt is közöljük, hogy ugy mint a multban, a jövőben is azon leszünk, hogy minden tekintetben t. vevőinket a legpontosabban és előnyös árak mellett szolgáljuk ki.

Kérve további becses pártfogásukat, maradunk

kiváló tisztelettel

Telefon interurban 6-87.

1519

SAMOIL NOSZIN.

Kötött, szövött és norinbergi árúk nagy-kereskedése Oradea-Mare—Nagyvárad, Nagypiac-tér

1852

Schönberger, Spitz & Co.

Mozgók műsora:

Egyetem mozgóban: Igazi világszenzáció az amit az Egyetem-mozgó fog szombaton és vasárnap bemutatni. Victor Hugó világhírű regényét, a Cajenni rab-ot filmesítette meg a legelőkelőbb berlini film-gyár Fridrich Zellnikkel s Huszár Károlyval a népszerű Pufival a főszerepekben.

Gyermekkaland az Uránia mozgóban: Már csak két napig (szombaton és vasárnap) látható az Urániában a boby c. elragadó Európaszerte megbámult gyermekkaland. A főszerepet a világ egyik legnépszerűbb gyermek színésze a kis Lubinszky Tibor játsza.

Apollo mozgóban: Szombaton utóljára látható a főtéri Apollo-mozgóban a Vita filmgyár csodaszép, fantasztikus szerelmi drámája, az Örök ifjuság, vasárnap igazi világszenzációja lesz a kis Apollonak, a Nordsik-filmgyár egyik legtekélyesebb alkotását, az Elvált asszony-t fogják bemutatni.

Az oradea-marei, nagyvárad, izr. hitközség iskolaszéke

92/1923.

Pályázati hirdetmény

A nagyvárad, izr. hitközség elemi fiúiskolájában lemondás folytán megüresedett elemi iskolai rendes tanítói állásra a hitközség iskolaszéke pályázatot hirdet. Ez állás elnyeréséért folyamodhatnak kello gyakorlattal bíró, a héber tudományokban alapos jártassággal rendelkező okleveles tanítók. A román nyelv tudása szükséges. Javaldalmazás a szabályzat szerinti. Akik ez állást elnyerni óhajtják, végzett tanuimányokat, vallásos előéletüket és családi állapotukat igazoló hiteles sk. iratokkal kellően fölszerelt folyamodásukat az iskola igazgatóságához apr. 6-ig küldjék be. Az állás azonnal elfoglalandó.

Oradea-Mare—Nagyvárad, 1923 márc. 19.

Bíró Márk Nussbaum Sámuel iskolai igazgató 5333 hitk. elnök

Orth.

כשר

Orth.

כשר

Első Nagyszabeni szalámi, füstölthús és konzervgyár Eljovits és Tsa

Kérjük tisztelt vevőinket, hogy további becses megbízásaikkal felkeresni sziveskedjenek. Naponként friss áru, melyeket azonnal a legolcsobb árakon szállítunk. Naponkénti postai és vasuti szétküldés. —: postai és árjegyzék kívánatra küldetük.

Táblaüveg, demyonok

korcsmai és mindennemű üvegáruk nagyraktára

Péter és Schwarcz

Cluj, P. M. Viteazul (Széchenyi-tér) 34

1518

Legelőnyösebb beszerzési forrás

Óriási mennyiségű

tavaszi szövét

érkezett az

„AURORA”

posztónagykereskedésbe

P. M. Viteazul 35 (Széchenyi-tér)



mtr. tiszta gyapjú

140 centiméter széles

férfi ruhászövet

legdivatosabb mintákban

290 Lei.



25 %-kal olcsóbb

a jelenlegi gyári árnál

1521

T zések. Március szezon hátralékos alapján a követ. lyu bajnoki mér. stt a CFR ifj.— KKASE ifj., bíró sitatea ifj., bíró ctoria ifj., bíró ggibbor II.,—Vic- AC II.—Univer- nap szenzációja tainak, valamint nek I. o. bajnoki yu Sabin (Univer- y. bíró vezeti. A ajnokság őszi he- lőnteni. Akárme- re kerül. Eldön- csapat megőrzi mint a Victoria gy nívós, izgal- C—Universitatea k jogát még min- AC csatársorának

C csapata a bus- Brasovia csapa-

ese. A kelez- este tartott ül- vőben minden szövetség Strada szám alatt levő

Bírák Testülete a tervvel fog- tott bíróvizsgán jelöltek részére etlenül gyakor-

allprogramja. budapesti vezető- zetekőzi program TK és az FTC csapatát, a Bold két mérkőzésre, atrakciójával, a kék be a husvői óios mérkőzések geti, mert a dá- ra való hivatko- t szabadságot — ban ragaszkodik és közölte veze- es játékosok szá- ha csapatukat a csapat játékosai- en feltétel mel- —FTC bajnoki ünnepek alatt, ordij lejátszását mében a bajnok- , FTC, UTE és

ak felállításra a ggibbor“ I., II. felállításban fog en: I. csapat: Braun, Jacobi osenberg, Gidáli, feld Ferenc. II. Schwartz L. ermann, Baum- raut, Winkler, Rosenberg II., eig IV., Geist, atintézőség fel- meg felőrával a

TON ERNŐ

nyé!

MAROSVÁSÁRHELY

legelőkelőbb és legolcsóbb
bevásárlási forrásai

LANCZET M. FIAI

FÜSZER, VAS, RÖVID-
ÁRU. Sürgőncim: LAN-
CZET. Telefon interur-
ban 511. Tg.-Mures. 1445

Lang & Comp.

termény, liszt,
gabona, új és
használt zsákok vétele és eladása. Zsákkölcsön-
zés! Tg.-Mures-Marosvásárhely. Telefon 289.

DEUTSCH & BRAUN

textiláru
nagykereskedés

Tárgu-Mures, Piata Reg. Ferdinand
(Fötér) 52. Telefon 273

„GSILLAG” ÁRUHÁZA

Tárgu-Mures—Marosvásárhely. Női
és férfi divatáruban a legolcsóbb!

Ősz haja

viaskapja eredeti színt a

Hajregenerator

néhányszori használata által.

1 üveg ára hasz-
nálati utasítással **20 lei**

Kapható kizárólag
FEKETE DROGERIA Tárgu-Mures

UJ ÜZLET!

Lób,

Baumzweig

si Fiaul

női és férfi konfekció üzlete
Calea Regele Ferdinand (v.
Ferenc József-ut) 34. (Urá-
nia-mozgóval szemben)

Megérketek

a legújabb külföldi tavaszi
női modellkabátok, férfi
felöltök és öltönyök leg-
jobb minőségben!

Mérték utáni rendelések **48**
órán belül készülnek!

Raglán

esőköpeny, öltöny

Neumann M.

1502 cégnél Cluj, Fötér

Telefon 494 **15%** Telefon 494

gyarapodik vagyona,
ha levélben vagy személyesen
adja fel rendelmenyt.

Meg nem felelő árut visszaveszünk.
1291

Nagy Áruhaz

rövid, kötött, norinbergi és papirkereskedés
Cluj, Piata Mihailu Viteazul

Nagy mennyiségben érkezett:

Maister Lucius és Badische Anilinen

Sósav
Kénsav
Szalmiákszesz
Ablaktapasz (git)
Firnisz
Tavotta
Olajok
Enyv
Kefearuk

valamint minden-
nemű festék- és
fűszeráru előnyös
árak mellett nagy-
ban és kicsinyben
kaphatók.

KALMÁR

Árutorgalmi R.-T. Cluj str. Reg'na Maria 42

ORIENT

Általános Biztosító
R.-T. Oradea-Mare
(Nagyvárad)

ELFOGAD:

élet, tűz, betörés, üveg, szál-
lítottmány, haláleset, szava-
tosság és jégbiztosítá-
sokat a legolcsóbb
díjak és előnyös
feltételek
mellett

Vezérképviselőt:

Cluj-Kolozsvár, str. Radu (Boos-
kay-utca) 9. sz. Kartelen kívül!

ROSENZWEIG ANTAL

héber és rituális könyvkeres-
kedése nagyban és kicsinyben

Piata M. Viteazul 38 CLUJ Széchenyi-tér 38
(Saját ház) 1499

מספרים מפורסמים מיוחדים
עבודת צדקה וחסד

Raktárában állandóan kaphatók mindennemű
zsidóvallásu imakönyvek u. a. magyar és német
fordításu diszkótesu imakönyvek, menyasszonyi
szendékek „Mirjam” Jahzeitablák 50 évre ki-
számlálva, valamint selyem és gyapjú Talszek.

Feketeerdői üveg
és mindennemű
porcellánárut
legolcsóbban

Telefon 586

Kerekes Ernő

áruházában vásárolhat
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 4.
Engross! 1484



Endetall!

Irodaberendezések

Kopenetz gépezemű asztalosműhelye-
ben olcsón szerezhetők be

Cluj, Honvéd-utca 92

BLUMENFELD & SIMON R. T.

bor, szesz, nagykereskedés,
likör- és rumgyár

CLUJ, STRADA JULIU MANIU 22.
(v. Szentegyház-u.)

AJÁNLIJA: saját főzésű husvéti szilvórium,
seprű, cognacjait és likőreit, valamint
kitűnő minőségű husvéti fajtárait. 1509

Megbízható husvéti

cukor, kávé, frank, beck, szilva, cso-
koládé, ecetszesz, tea, krumpiliszit, kó-
kusz stb. jutányosan kapható 5278

Spóter Mózes Cluj, Széchenyi-tér 12 sz.

Utazó bőrönd

és táská legjobb min-
ségben kapható Farmati
bőröndösnél Cluj, strada
Memorandului (Unió-u.) 16

Uj üzlet!

Uj üzlet!

1515



gar. 400 yardos olasz
cérna és pamutgyár
gyári lerakata és ve-
zérképvisellete Nagy-
románia részére.

Serényi Desideriu
nagyváradai fióküzlete
Zöldfa-utca

Központ:
Timișoara

Fióküzlet:
Oradeamare

Allandó kiállítás

legújabb párisi, bécsi tavaszi
modellkabátokban

Diamantstein és Maskovics divatáruházában

Főpostával szembe
Cal. Reg. Ferd.

Agvay és
Gyárt: bő-
mütrágyát,
zsirt, tég-
és vizez

Engros

Karlsbadi
porcellán-
edények,
tábla-üveg,
lámp-
nyise

AUSLÁ
Cluj
(Széc)

Expor

Rom
Ausz

között ha
di

Deut

nem
lalát
Közp

HÁZAK W
pest, VII,
Oradea Ma
utca 61. Ara
part. Szoin
Bruck, Heg
Békéscsaba,

Fuvarle
Spec

Par

és minde
kifogásta

Paul

1487 Ugyan

! Olcsó bevás

Feuers

kalá

P
te
k
v
o

Mos

(C
M
o

Ágvas és Vegyipar Rt. Szatmár
 Gyárt: bőrenyvet, csontenyvet, csontzsírt, mütrágyát, szappant, kocsikenőcsöt, gépszírt, téglát stb. **Vesz:** csontot, száraz és vizes hűslást, nyers és olvasztott fagygyut

Engros

MDA BW

Endetall

Karlsbadi porcellán edények, tábla-üveg.



Mindenféle poharak, demyonok, palackok,

lámpaárak bármilyen mennyiségben legelőnyösebben

AUSLÄNDER LAJOSNÁL

Cluj, Piata Mihailu Viteazul (Széchenyi-tér) 39. Telefon 954 1353

Exportját és importját

Románia, Magyarország, Ausztria és Németország

között határidővel és legolcsóbb fix díjtételek mellett csak

Deutsch Testvérek

nemzetközi szállítási vállalatunk tudja lebonyolítani.

Központ: Cluj, Piata Unirel 26.

HÁZAK Wien I, Rottenturmstrasse 27 Budapest, VII., Rákóczi-ut 6., VII. Dohány-utca 3. Oradea Mare, Rákóczi-ut 24. Brasov, Kapu-utca 61. Arad, Simonyi-utca 13. Orsova, Dunapart. Szolnok Madách-utca 1. Expoziturák: Bruck, Hegyeshalom. Moson, Biharkeresztes, Békéscsaba, Curtici. Kötégyán, Biharpüspöki.

Fuvarlevél felülvizsgáló iroda
 Speciális dunai forgalom!

Parókákat

és mindennemű hajmunkát, hajfestést, kifogástalanul és jutányosan készít

Paula hölgyfodrász és manicursalon
 Cluj, Szentegyház-utca 15. sz.
 1437 Ugyanott babaklinika is van.

!Olcsó bevásárlási forrás!
Feuerstein J. Textil, kötött és rővid áruház a Cluj, str. Regina Maria 12. 1466

Kalapszalómat

Párisi, modellek megérkeztek. Atalakításokat hozott kelméből is jutányosan vállalunk. Gyászkalapok 3 óra alatt készülnek oo

Moskovits Rózsika

(Aubon Marche)
 Cluj, Str. Memorandului (v. Unió-utca) 9. 1427
 Masamod cikkek gyári áron oo

TEXTILIMPORT

JULIU WEISZBERGER & Co.

TIMIȘOARA

BULEVARDUL REGELE FERDINAND, PALATUL HILT

Külföldi textilgyárak vezérképiselete és bizományi raktára:

Neumann, Rothmüller Textil A.-G. Wien

M. B. Neumann's Söhne

Mech. Weberei, Färberei u. Cottondruckfabriken Königinhof a|E Hohenems

Otto & Emil Schlein

Druckfabrik Königinhof a|E

Állandó nagy raktár!

Gyárti árak!

Csak nagykereskedőket szolgálunk ki!

Táviratcím:
 Textilimport Timișoara
 1491

Telefon
 19-82

Mindenki legszívesebben

Kapható:
 Fiókraktár Cluj,
 Regele Ferd. 14
 (Wesselényi - u.)

TURUL CIPÓT

visel, mert az elegáns, tartós és jutányos



Mégis csak legjobb a
**„RASOL
 IDEAL”**

késnélküli borotváló por, amely az ország legrégebb gyártmánya.

Kapható 1-es, 2-es és 3-as minőségben (utóbbi a legerősebb) 1/4 és 1/2 kg-os szép kivitelű csomagolásban. 1481

5 kg. vétel franco-franco lei 120.—, kisebb mennyiségben lei 26.— kg-kint. Hozzá való csontkés darabonkint lei 15.—

Óvakodjunk az ártalmas összetevőkből összeállított utáztatóktól. Csak az „Ideal” felírású a valódi, melynek jóságáért felelősséget vállalok.

Reszling József fodrász

Cluj, C. R. Ferd. 30. (a nagy vashid mellett).

Főelárusítóhelyek:

Glanzmann Adolf illatszertár Sighetul Maramures	Jungreis Miksa Bucurasti str. 18 Septembrie 54
Rosenzweig Jakab illatszertár Dej	Max Sporn Cernauti Piata Dacia 3

valamint minden drogériában kapható.

Telefon 21. **Ládagyár** Telefon 81.

Mindennemű ládákat és fadóbozokat összeszegezett és szétszedett részekben megrendelésre azonnal készít és szállít a legolcsóbb napi áron 1361

Sajovics és Lebovits fakeskeredés és ládagyar
 Cluj, Strada Cernaui (volt Kajántól-ut) 1 szám

Legolcsóbb beszerzési forrás!

VADÁSZ & Co.

villamossági és vízvezetékészerelei vállalat

Villamos főzőedények,

rechaud-ok, vasalók, hajsütővas-melegítők, kávéfőzők és kenyérpírók, interurbán asztali telefonok, telefon központok, házitefon és csengőberendezések, csillárok, asztali és éjjeliszekrénylámpák, irodai lámpák, selyemernyők Tungram és Metallum izzólámpák, porszívógép, fali és asztali ventilátorok, fürdőszoba, mosdó- és klozetberendezések. 1488

Telefon 2-14 üzlet
 „ 3-84 üzemiroda

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 1 lei. —
Vastagabb betűvel szedett szavak 2 lei. — Legkisebb apró-
hirdetés díja — 10 szög — 10 lei. Jellegű hirdetésekre
semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező aján-
latok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át,
vidékiek a kívánt címre továbbíthatnak. Erre a célra a
hirdetési díjon kívül 2 lei 60 bani bélyegköltésig fizetendő.

Libraria "Safurth" Cluj 5194-1.

Építkezési-, termé-
szelvény- és mérési-
alkalmas elsőrangú kö-
bányva, országút és vasút
mellett Clujtól 10 kilo-
méter távolságra felszerel-
léssel együtt szabvány-
ból eladó. — Értekezni:
Schwarz Miklós és Sze-
nes Dénesnél Cluj, Hotel
Newyork és Biasini Hotel.
5323

Emeletes bérház azon-
nal elfoglalható modern
rödszinti lakással, olcsón
eladó. Töke elhelyezésére
alkalmas. Cím a kiadóban.
5324

Nagyiparvállalat per-
fekt német gép- és gyors-
írókat keres. Ajánlatokat
„Magas díjazás” jelleg-
 alatt a Reclama továbbít.
5328

Perfekt, mérlegképes
könyvelőt keres azonnali
belépésre az Új Kelet.
Kizárólag elsőrangú erők
fizetési igény megjelölé-
sével nyújtsák be ajánla-
taikat. 5329

Fodítások minden nyel-
ven, másolások (gépírással)
és sokszorosítások gyorsan
és pontosan készülnek.
Reclama Fötér 5 5331

Tizenegy éves gyakor-
lattal bíró fűszer engros
kereskedő segéd apr. 1-ére
állást keres. Megkeresést
kér Weisz Sándor Carci-
Mari Tompa u. 12 sz. 5339

Ha már mindent meg-
próbált: egyedül is, ta-
nárral is: kísérelje meg
még a „Progress”, nyelv-
iskolában. Apr. 4-én egy-
egy új tanfolyam a román
és francia nyelvből. Calea
Victoriei (Kossuth L. u.)
2 sz. 5337

Csak két hétig tart a
divatos tavaszi és nyári
kalapok kiárusítása mé-
lyen leszállított áron az
Iparművészeti szalonban,
Kossuth L. u. 6. 5335

Negyven éves fess őz-
veggy 200000 Lei vagyon-
nal és berendezéssel férj-
hez menne vagyonos, va-
rosban lakó, kürtübelül 45
éves zsidó kereskedőhöz.
Ajánlatok „Komoly” jel-
igére a kiadóba. 5332

Perfekt román-ma-
gyar-német gép és gyors-
írózó bármilyen irodában
alkalmazást keres. Köny-
veléshez is ért, önálló le-
velező. Több évi gyakor-
lattal és jó referenciákkal
rendelkezik. Megkeresése-
ket „Tökéletes munkaerő”
jeligére a kiadó továbbít.
5338

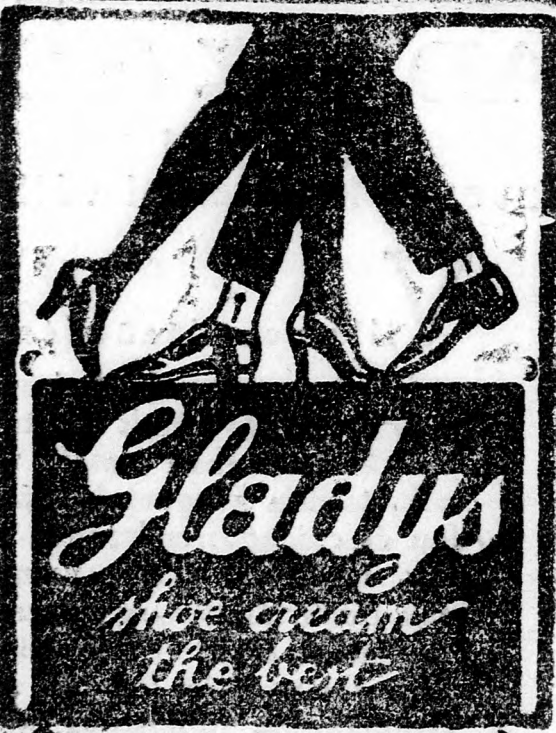
Rézműves, rézöntő
és gépjavitó műhely
CLUJ, Széchenyi-tér 32.
KOROM J. 1465

FII GUTH Á. FIAI
Satu-Mare (Szatmár)

Gyárt és szállít:

Parafadugót, pléhkoronadugót, fadugót, stantóléve-
kupakot, capselin-jotyadékat, üvegcinket, hordóleme-
zeket, fe-csapot, kénylapot, gélatinát, vizahővezetőt, aco-
blombát, parafatálapot (cipőbetét), parafadugókat, „Be-
rolin” vagy „Bírói”-keféket, filterreceptet, asbeszt-
gum tömlőket, borszivattyúkat, pezsgős-árotháló-le-
mezt és agrafot, cognacs üvegekhez raffiahdót, sz-
vacstól, önzott tubusokat, pléhdobozokat, szorodó-
kat (Spritzkörök), demionokat (frotté kosártyúk), va-
lamennyi pintészetű cikkeket és gépeket a legolcsóbb
napi áron. 1327

Kérjen árajánlatot!



Az előkelő világ cipők-émje

Kadida Nyomda és Kiadóvállalat R. T. nyomása Cluj, str. E

Vermorel — Peronospora-fecskendők!
Angol rézgálic 99%

Kerek rézlapok pálinkafőzőüst készítéséhez

I. NACHT

Telefon 6-53 Cluj, Piața Cuza Voda 12
Telegramadresa: Metalnac

10.000 paraszt
szalmakalap

bur, császár, hencidai,
hernádi stb fazonokban
építkezés miatt napi áron
alul egytőmegben is
eladó!

L. Weisz Cluj, Széchenyi-tér 31

Fűszeráru

jutányosan

HALA DE COLONIAIA
FÜSZERCSARNOK-BAN
Cluj, Str. Londrei, Hoszu-u. 1. alatt

Kapható

Telefon interurban 1476 sz.

UJABB KÜLFÖLDI ÁRUSZÁLLITMANYAINK

a tavaszi idény különlegességeivel megérkeztek!

NUSSBAUM TESTVÉREK

TG.-MUREȘ MAROSVÁSÁRHELY

Telefon interurban 200

Csak anteladóknak árusítunk!

Sürgőnycím,
BÖRDISZMŰGYÁR.
TELEFON:
INTERURBAN. 6.



**BŐRÁRUIPARI
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**
•SATMÁR•
NAGYROMÁNIA ELSŐ ÉS
LEGNAGYOBB BÖRDISZMŰ
BÖRÖND ÉS TÁSKA ÁRU-
GYÁRA

Pop (volt Brassay-utca) 10 szám.